

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.021.06.2018

Pani
Anna Wójcik
Prezes Zarządu
Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta
Koło Dębica
ul. Słoneczna 1
39-200 Dębica

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/18/096 Działania wspierające i aktywizujące osoby bezdomne

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło Dębica ¹ ul. Słoneczna 1, 39-200 Dębica
Kierownik jednostki kontrolowanej	Anna Wójcik, Prezes Zarządu TPBA Koła Dębica ² .
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Działania organizacji pozarządowych podejmowane w celu udzielenia pomocy osobom bezdomnym. 2. Nadzór nad realizacją zadań na rzecz osób bezdomnych.
Okres objęty kontrolą	2016 - 2018
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	Agnieszka Suwała, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/145/2018 z 25 października 2018 r. (akta kontroli str.1-13)

¹ Dalej: TPBA Koło Dębica, Koło Dębica lub Koło.

² Pełni funkcję Prezesa od maja 2004 r. Wybrana na stanowisko Prezesa Koła w dniu 8 lutego 2013 r. i 13 marca 2017 r.

³ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

TBPA Koło Dębica zapewniało całodobowe schronienie osobom bezdomnym w prowadzonych dwóch Schroniskach. Pomimo obowiązku wynikającego z przepisu art. 48a ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej⁵, nie świadczone każdemu bezdomnemu usług ukierunkowanych na wzmacnianie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej, wymienionych w tym przepisie. Nie korzystano również z możliwości stosowania indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności, nie zatrudniano wykwalifikowanych pracowników socjalnych, tym samym nie realizowano wszystkich zadań zmierzających do udzielenia skutecznej pomocy.

Na stanowiskach kierowników Schronisk zatrudniono osoby nieposiadające wymaganych kwalifikacji, tj. co najmniej 3-letniego stażu pracy w pomocy społecznej oraz specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej, o których mowa w przepisie art. 122 ust. 1 ustawy o ps.

Najwyższa Izba Kontroli dostrzega działania Koła umożliwiające zapewnienie każdej osobie potrzebującej tymczasowego schronienia. Niemniej, zawarcie szeregu umów i porozumień z jednostkami samorządu terytorialnego dotyczących zapewnienia schronienia w noclegowni i ogrzewalni, które miały zabezpieczyć realizację ich obowiązków w tym zakresie było działaniem nierzetelnym. Koło, poza Schroniskami, nie prowadziło noclegowni i ogrzewalni, dla których określono odrębne standardy zarówno w zakresie świadczonych usług, jak i obiektów.

Ponadto w zawartych umowach i porozumieniach w tym zakresie, TBPA Koło Dębica deklarowało spełnienie standardów określonych w stosownych rozporządzeniach z 2017 r. i 2018 r.⁶

Dotacje przyznane TBPA Koło Dębica⁷ na zadania związane z udzielaniem schronienia osobom bezdomnym oraz na remonty i adaptację budynków Schronisk zostały rozliczone i zatwierdzone. Jednak, niezgodnie z przepisem art. 3 ust. 1 pkt 5 lit. a ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*⁸ oraz zapisami umów dotacji otrzymanych z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej⁹, do zamówień na dostawy, usługi i roboty budowlane opłacanych z tych środków nie stosowano przepisów cyt. ustawy.

Niezgodnie z przepisem art. 97 ust. 1 ustawy o ps, w latach 2016-2017 TPBA Koło Dębica pobierało na pokrycie kosztów pobytu w schronisku 70% dochodu od osób bezdomnych, także z przyznanych im zasiłków. Poboru opłat dokonywano na podstawie uchwały Zarządu Koła, której zapisy naruszały obowiązujące unormowania prawne w tym zakresie. W 2018 r. Koło nadal pobierało opłaty bezpośrednio od osób bezdomnych w wysokościach określonych w decyzjach ops. W TBPA Koło Dębica nie opracowano formalnych procedur dotyczących wewnętrznego nadzoru i kontroli wewnętrznej nad realizacją zadań. Kontrola działalności ograniczała się do spraw finansowych i merytorycznych, jednak mimo tego, prowadzone przez zewnętrzne organy kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dz.U. z 2018 r. poz. 1508 ze zm., dalej: ustawa o ps.

⁶ w rozporządzeniach Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 kwietnia 2017 r. w sprawie standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych i ogrzewalni (Dz. U. z 2017 r., poz. 953) i z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie minimalnych standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni (Dz. U. z 2018 r., poz. 896),

⁷ Dotyczy tych zadań, których realizacja została zakończona.

⁸ Dz.U. z 2018 r. poz. 1986 ze zm., dalej: ustawa *Prawo zamówień publicznych*.

⁹ Dalej: MRPIPS.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹⁰ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Działania organizacji pozarządowych podejmowane w celu udzielenia pomocy osobom bezdomnym.

1.1

Opis stanu faktycznego

TPBA Koło Dębica prowadziło w latach 2016-2018 dwa schroniska tj.:

- Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn¹¹ w Dębicy ul. Słoneczna 1 na 29 miejsc, a w razie potrzeby 12 miejsc dodatkowych (w świetlicy i na korytarzu),
- Schronisko dla Bezdomnych Kobiet i Mężczyzn¹² w Dębicy ul. Św. Brata Alberta 2 na: w 2016 r. – 50 miejsc stałych, w 2017 r. – 61 miejsc stałych, a na 31 października 2018 r. – 71 miejsc stałych¹³.

Łącznie TPBA Koło Dębica dysponowało w 2016 r. 79 miejscami stałymi, w 2017 r. 90 miejscami stałymi, a w 2018 r. (na 31 października) – 100 miejscami stałymi.

W ww. Schroniskach objęto pomocą w 2016 r. – 149 osób, w 2017 r. 182 osoby, a do 31 października 2018 r. – 188 osób.

TPBA Koło Dębica w latach 2016-2018 nie prowadziło schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, ogrzewalni ani noclegowni.

(akta kontroli str. 14-18)

W Schroniskach nie prowadzono ewidencji osób, którym odmówiono schronienia.

W latach 2016-2017 w SdKM obowiązywały dwa Regulaminy Schroniska: z 3 listopada 2014 r. i 14 marca 2017 r.¹⁴, natomiast w SdM obowiązywały trzy Regulaminy Schroniska¹⁵: z 5 września 2015 r., 5 września 2016 r. oraz 14 marca 2017 r.¹⁶, w których określono warunki przyjęcia do Schronisk, i tak w Regulaminach:

- z lat 2014-2016 zapisano, że warunkiem przyjęcia bezdomnego, w porze letniej, była całkowita trzeźwość, a w porze zimowej, taki stan trzeźwości, który gwarantował bezpieczeństwo osobie ubiegającej się o nocleg jak i innym podopiecznym; decyzję o przyjęciu podejmował kierownik Schroniska lub Prezes Zarządu; każdy mieszkaniec miał obowiązek poddania się badaniu alkotestem¹⁷,
- z 2017 r. zapisano, że prawo do korzystania ze Schroniska miały osoby bezdomne z całego kraju, kierowane przez ośrodki pomocy społecznej, a w szczególnych przypadkach osoby bez skierowania, wymagające natychmiastowej pomocy; nie przyjmowano osób w stanie wskazującym na

¹⁰ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹¹ Dalej: SdM lub Schronisko.

¹² Dalej: SdKM lub Schronisko.

¹³ W razie potrzeby (zima) dostawia się łóżka w pokojach mieszkalnych.

¹⁴ Regulamin obowiązujący osoby mieszkające w Domu dla Bezdomnych Kobiet i Mężczyzn w Dębicy na ul. Św. Brata Alberta 2 z 3 listopada 2014 r. oraz Regulamin Schroniska dla Bezdomnych Kobiet i Mężczyzn prowadzonego przez Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło w Dębicy na ul. Św. Brata Alberta 2 z 14 marca 2017 r.

¹⁵ Dalej: Regulamin lub Regulaminy.

¹⁶ Regulamin obowiązujący osoby mieszkające w Schronisku dla Bezdomnych Mężczyzn w Dębicy na ul. Słonecznej 1 z 5 września 2015 r., Regulamin obowiązujący osoby mieszkające w Schronisku dla Bezdomnych Mężczyzn w Dębicy na ul. Słonecznej 1 z 5 września 2016 r. oraz Regulamin Schroniska dla Bezdomnych Mężczyzn prowadzonego przez Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło w Dębicy na ul. Słonecznej 1 z 14 marca 2017 r.

¹⁷ Część VI pkt 4 i część VII pkt 5 Regulaminów z lat 2014-2016.

spożycie alkoholu lub pod wpływem środków psychoaktywnych oraz niezdolnych do samoobsługi, jak również takich, z którymi opiekun nie mógł nawiązać logicznego kontaktu, wykazujących zaburzenia psychiczne lub nadmiernie pobudzone; dopuszczano możliwość przebywania w Schroniskach osób pod wpływem alkoholu lub środków psychoaktywnych w sytuacjach kryzysowych – w takim przypadku decyzję każdorazowo podejmował kierownik Schroniska; osoba ubiegająca się o przyjęcie zobowiązana była do poddania się kontroli trzeźwości¹⁸.

Prezes TPBP Koło Dębica wyjaśniła, że organizacja pozarządowa ma prawo odmowy udzielenia schronienia osobom bezdomnym, zgodnie z ustawą o ps, Regulaminami Schronisk, a także w indywidualnych sprawach po otrzymaniu informacji na podstawie, których nie wyrażają zgody na udzielenie schronienia. Odmawiano udzielenia schronienia osobom będącym pod wpływem alkoholu¹⁹, gdy właściwa dla bezdomnego gmina, po rozmowie telefonicznej nie wyraziła zgody na udzielenie schronienia oraz w przypadkach ciężkiego naruszenia Regulaminu. Prezes TPBP, wymieniła przypadki nakazu opuszczenia Schroniska, o których pamiętała tj.: w 2016 r. przez dwie osoby, z powodu gróźb karalnych kierowanych pod adresem pracowników i udowodnionych kradzieży w Schronisku, w 2017 r. – przez trzy osoby, z powodu gróźb karalnych kierowanych pod adresem pracowników, udowodnionych kradzieży w Schronisku i pobicia współmieszkańca, a do dnia 31 października 2018 r. – przez dwie osoby z powodu gróźb karalnych kierowanych pod adresem pracowników i wnoszenia na teren Schroniska niebezpiecznych przedmiotów.

(akta kontroli str. 19-20,60-99)

W Statutach i Regulaminach Schronisk TPBA Koło Dębica obowiązujących w latach 2016-2018 brak było zapisów dotyczących działań w zakresie identyfikacji osób bezdomnych.

Prezes TPBA Koło Dębica wyjaśniła, że działania w zakresie identyfikacji osób bezdomnych nie są i nie były zadaniem własnym Koła Dębica. Koło nie podpisywało umów z jednostkami samorządu terytorialnego²⁰ zlecających poszukiwanie osób bezdomnych i ustalanie miejsc ich przebywania. Pomimo tego, działania w tym zakresie były przez pracowników Koła realizowane w ramach tzw. dobrych praktyk. Koło, szczególnie w okresie jesienno-zimowym pozyskiwało informacje o osobach bezdomnych i potrzebujących pomocy oraz o miejscach ich przebywania od osób już przebywających w schronisku, od pracowników, członków Koła i wolontariuszy, od mieszkańców Dębicy i okolicznych gmin. Po uzyskaniu informacji, dwóch pracowników Koła udawało się w miejsce, którego dotyczyło zgłoszenie i proponowało osobie potrzebującej pomocy/bezdomnej przewiezienie do Schroniska, (jeśli osoba ta nie wyraziła zgody, powiadamiano Policję i Straż Miejską). Po przewiezieniu takiej osoby do Schroniska i udzieleniu jej niezbędnej pomocy, zawiadamiana była właściwa gmina i rozpoczynały się standardowe procedury. Koło nie prowadzi rejestru takich interwencji, działania podejmowane są na bieżąco, ale jest to około 20 wyjazdów w roku (niejednokrotnie do tych samych osób).

(akta kontroli str. 23-100)

¹⁸ Część I pkt 2 i część II pkt 3 i 4 Regulaminów z 2017 r.

¹⁹ Z wyjątkiem okresu zimowego i temperatur poniżej 0° C.

²⁰ Dalej: jst.

1.2

Oba Schroniska prowadzone przez TPBA Koło Dębica spełniały standardy obiektu określone w rozporządzeniach w sprawie standardów z 2017 r. i 2018 r., z wyjątkiem posiadania wydzielonego pomieszczenia (lub jego części) wyposażonego w komputer z dostępem do Internetu w SdM przy ul. Słonecznej 1.

Oględziny pomieszczeń w budynkach Schronisk przeprowadzone w dniu 8 listopada 2018 r. wykazały, że:

1) w SdKM:

- na pierwszym piętrze budynku głównego znajdowało się 10 mieszkań chronionych, każde mieszkanie o powierzchni 39 m² składające się z pokoju, kuchni, łazienki i przedpokoju. W każdym mieszkaniu po dwa okna (jedno w pokoju i jedno w kuchni). W pokojach znajdowały się po dwa lub trzy łóżka, stół, krzesła, fotele, szafy, stoliki nocne, telewizor. Łóżka wyposażone w materace i komplet pościeli (poduszka, kołdra, koc, prześcieradło, poszewki i poszwy na poduszki i kołdry). Kuchnie wyposażone w zestawy mebli kuchennych, kuchenkę gazową, zlew, lodówkę, jeden lub dwa rozkładane fotele. Fotele używane przez mieszkańców wyposażone w zestaw pościeli jw. Łazienki wyposażone w kabinę prysznicową, sedes i umywalkę, wyłożone płytkami. Przedpokój wyposażony w wieszak i szafkę na buty. W każdym mieszkaniu zamieszkiwało trzy lub cztery osoby, mężczyźni lub kobiety,
- na drugim piętrze budynku głównego znajdowało się pięć segmentów mieszkalnych, z których każdy składał się z dwóch pokoi dwuosobowych (11,30 m²), dwóch pokoi trzyosobowych (18,90 m²), dwóch przedpokoi (po 5,15 m²) i jednej łazienki (o pow. 6,55 m²), do której prowadziły dwa wejścia (wspólnej dla 10 osób), wyposażonej w dwie umywalki, kabinę prysznicową i wc. Pokoje wyposażone były w drewniane łóżka z materacami, pojemnikami na pościel i komplety pościeli (analogicznie jak na pierwszym piętrze), półki nad łóżkami, szafki nocne, szafę ubraniową, stół i krzesła, telewizor i radio. W przedpokojach znajdowały się wieszaki na ubranie i szafki na buty.

Na obu piętrach znajdowały się: ogólnodostępne kuchnie (wejście z korytarza) wyposażone w szafki kuchenne, zlewy, kuchenki, czajniki, lodówki, stoły i taborety, pomieszczenia pralni z wannami, pralkami i suszarkami, pomieszczenia biurowe (dla kierownika Schroniska i opiekunów). Na parterze budynku głównego znajdowały się pomieszczenia biurowe, łazienka przystosowana dla osób niepełnosprawnych, pokój spotkań indywidualnych.

W drugim budynku połączonym z budynkiem głównym przewiązką znajdowała się jadalnia na 130 miejsc, pralnia wyposażona w trzy pralki, jedną suszarkę elektryczną oraz suszarki stojące, wyodrębnione magazyny środków chemicznych, odzieży, pościeli, zasobów, żywnościowe (w tym chłodnicze) pomieszczenia gospodarcze.

- 2) SdM obejmowało siedem pokoi mieszkalnych (sześć czteroosobowych i jeden pięcioosobowy), w których znajdowały się łóżka parterowe i piętrowe z materacami i pojemnikami na pościel, szafki nocne, szafy ubraniowe, stół krzesła, półki ściennie, telewizor i radio. Łóżka wyposażone w komplety pościeli (poduszka, kołdra, koc, prześcieradło, poszewki i poszwy na poduszki i kołdry). Ponadto w budynku znajdowały się m.in.: łazienka główna z sześcioma umywalkami, dwoma pisuarami, muszlą i dwoma kabinami prysznicowymi, pomieszczenie sanitarne pełniące funkcję łazienki i pralni z umywalką, muszlą, wanną, pralką i suszarkami, jadalnia, w której znajdowało się także miejsce na

samodzielne przygotowywanie posiłków wyposażone w czajnik, lodówkę, stół i szafki oraz pomieszczenie ze zlewozmywakiem (obok jadalni) do użytku mieszkańców, świetlica, w której w trakcie oględzin znajdowało się 7 łóżek parterowych z materacami i kompletami pościeli (jw.), szafki nocne, szafa, półki na książki, telewizor wiszący ścienny, pokój opiekunów i biuro kierownika z łazienkami, pomieszczenie biurowe wyposażone w szafę i biurko do spotkań indywidualnych z mieszkańcami, wydzielone magazyny odzieży i pościeli, chłodniczy, żywności i zasobów.

Ustawienie mebli w pokojach mieszkalnych obu Schronisk i w mieszkaniach chronionych zapewniało swobodny dostęp do łóżek i innych mebli będących na ich wyposażeniu. Oględziny wykazały, że w żadnym ze schronisk nie było pomieszczenia lub jego części z dostępnym dla mieszkańców komputerem z łączem internetowym.

W dniu 6 lutego 2019 r. przeprowadzono powtórne oględziny pomieszczenia biurowego na parterze w SdKM. Pomieszczenie to wyposażone było w biurko z krzesłem i komputerem z dostępem do Internetu.

Prezes TPBA Koło Dębica wyjaśniła, że wydzielonym miejscem wyposażonym w komputer z dostępem do Internetu dla osób bezdomnych w Schronisku na ul. Św. Brata Alberta 2 jest pomieszczenie na parterze 018, jednak z chwilą rozpoczęcia kontroli NIK, pomieszczenie to zostało oddane do dyspozycji kontrolera NIK. Komputer został przeniesiony do pomieszczenia obok 017, jednak w dniu robienia oględzin komputer był w naprawie (średnio raz na kwartał komputer idzie do naprawy). W Schronisku tym, 6 osób bezdomnych ma własne laptopy, 2 osoby własne tablety, a ponad 50% mieszkańców ma telefony z dostępem do wi-fi.

Ponadto poinformowała, że w Schronisku na ul. Słonecznej 1 jest miejsce do spotkań indywidualnych, w którym jest również biurko na komputer z dostępem do Internetu dla osób bezdomnych, jednak ze względu na brak środków nie został w 2018 r. zakupiony i mamy nadzieję, że uda się to w 2019 r. W Schronisku dwie osoby mają własne laptopy, a około 60% mieszkańców ma telefony z dostępem do wi-fi. Ponadto w obu Schroniskach, pracownicy schroniska w sprawach pilnych mogą udostępnić mieszkańcowi komputer.

(akta kontroli str. 101-107)

W latach 2016-2018 w dwóch Schroniskach prowadzonych przez TPBA Koło Dębica na stanowiskach kierowników Schronisk zatrudnionych było łącznie cztery osoby. Jedna posiadała specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej (dyplom z dnia 16 stycznia 2018 r., kierownik SdMK w czasie trwania niniejszej kontroli) oraz jedna (kierownik SdM w trakcie trwania niniejszej kontroli) posiadała wykształcenie wyższe ze specjalizacją organizacja pracy socjalnej (w październiku 2018 r. została zgłoszona na szkolenie z zakresu organizacji pomocy społecznej finansowane z Funduszy Europejskich).

Kryterium wymaganego przepisami art. 122 ust. 1 ustawy o ps, co najmniej 3-letniego stażu pracy w pomocy społecznej spełniała tylko jedna osoba z zajmujących te stanowiska (kierownik SdM w trakcie trwania niniejszej kontroli).

(akta kontroli str. 108-126)

Schroniska spełniały standardy świadczonych usług określone w rozporządzeniach, za wyjątkiem zatrudnienia pracowników socjalnych oraz zapewnienia każdej osobie bezdomnej usług aktywizacyjnych ukierunkowanych na wzmacnianie aktywności społeczności, uzyskanie samodzielności życiowej i wyjście z bezdomności, co zostało szczegółowo opisane w punkcie 1.3 niniejszego wystąpienia pokontrolnego. TPBA Koło Dębica w latach 2016-2018 nie zatrudniało pracowników socjalnych.

Zgodnie z zapisami rozporządzeń w sprawie standardów z 2017 i 2018 r. schroniska dla osób bezdomnych winny zapewnić opiekę, co najmniej jednego pracownika socjalnego na nie więcej niż 50 osób przebywających w schronisku. Schroniska prowadzone przez TPBA nie spełniały standardu usług w tym zakresie.

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 8 lutego 2018 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej²¹ podmioty prowadzące w dniu wejścia w życie tej ustawy²² schroniska dla osób bezdomnych, które nie spełniały standardów określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 48a ust. 14 ustawy o ps, są zobowiązane dostosować schroniska dla osób bezdomnych do standardów, do dnia 31 grudnia 2020 r.

Prezes Koła wyjaśniła, że nie zatrudniano pracowników socjalnych z uwagi na brak środków finansowych, a niezbędną pracę socjalną wykonywał pracownik socjalny z MOPS Dębica zajmujący się bezdomnością. Pracownik socjalny zatrudniony został na umowę o pracę od dnia 1 stycznia 2019 r.

(akta kontroli str. 111-112, 147)

W latach 2016-2018 TPBA Koło Dębica zatrudniało łącznie 15 osób na stanowisku opiekunów, w tym 11 w 2016 r., 13 w 2017 r. i 14 w 2018 r. Wszyscy opiekunowie zatrudnieni byli na pełne etaty.

Zgodnie z zapisami rozporządzeń w sprawie standardów z 2017 i 2018 r. schroniska dla osób bezdomnych winny zapewnić opiekę, co najmniej jednego opiekuna na nie więcej niż 40 osób przebywających w schronisku, a od 29 maja 2018 r. jednego opiekuna na nie więcej niż 50 osób. W porze nocnej powinna być w schronisku zapewniona opieka, przez co najmniej jednego opiekuna.

TPBA Koło Dębica spełniało kryteria dotyczące zatrudnienia opiekunów.

(akta kontroli str. 111-112,127,128-135)

Wykształcenie średnie lub wyższe posiadało 10 osób, pozostałych pięć osób wykształcenie zawodowe, podstawowe lub dyplom czeladniczy. Podstawowe szkolenie z zakresu pierwszej pomocy posiadało na dzień 11 grudnia 2018 r. 12 osób, a trzy nie posiadały takiego przeszkolenia. W trakcie trwania niniejszej kontroli (w dniu 15 grudnia 2018 r.) TPBA Koło Dębica zorganizowało szkolenie w tym zakresie. Przeszkoleni zostali wszyscy pracownicy Schronisk i Koła Dębica, w tym trzy osoby nieposiadające dotychczas tego szkolenia oraz kierownicy obu Schronisk.

Dwie osoby nie uczestniczyły w żadnych szkoleniach i kursach z zakresu bezdomności, pozostałe w jednym lub dwóch, a ponadto sześć osób posiadało dyplomy potwierdzające kwalifikacje zawodowe w zawodzie opiekuna medycznego i opiekuna środowiskowego.

Dwie osoby były w trakcie uzupełniania wykształcenia (w roku szkolnym 2018/2019): jedna opiekunka posiadająca wykształcenie średnie podjęła naukę w szkole policealnej na kierunku opiekun medyczny i jedna z wykształceniem zawodowym podjęła naukę w liceum ogólnokształcącym dla dorosłych. Dwie opiekunki nieposiadające wykształcenia średniego złożyły w trakcie trwania niniejszej kontroli oświadczenia, iż uzupełnią wykształcenie do dnia 31 grudnia 2020 r.

Prezes Koła Dębica wyjaśniła, że dwie osoby z wykształceniem zawodowym są w wieku emerytalnym i planują przejście na emeryturę, jedna w maju 2019 r., a druga w marcu 2021 r.

Zgodnie z art. 5 ustawy o zmianie ustawy o ps, osoby świadczące usługi na stanowisku opiekuna w schroniskach dla osób bezdomnych, które w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy nie posiadają kwalifikacji wymaganych od osób

²¹ Dz. U. z 2018 r., poz. 700.

²² W dniu 5 września 2016 r.

wykonujących czynności w zakresie usług świadczonych w tych placówkach, mogą nadal wykonywać te czynności, jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2020 r.

Opiekunowie zatrudnieni w Schroniskach nie brali udziału w szkoleniach superwizyjnych oraz grupach wsparcia.

Prezes Koła wyjaśniła, że w okresie objętym kontrolą opiekunowie brali udział w szkoleniu *Praca z osobami zagrożonymi ubóstwem i wykluczeniem społecznym* i w szkoleniu z zakresu pierwszej pomocy medycznej. Brali także udział w corocznych kilkudniowych Spotkaniach Jasnogórskich, które można porównać do udziału w grupach wsparcia. Ponadto, wyjaśniła, że do ostatniej nowelizacji ustawy o ps nie istniało stanowisko opiekuna w schronisku dla osób bezdomnych, więc nie były organizowane szkolenia dla tej grupy pracowników, natomiast szkolenia z zakresu pomocy społecznej nie obejmowały tematów pracy z osobami bezdomnymi.

(akta kontroli str. 108-141)

W Schroniskach nie opracowano procedur wewnętrznych regulujących sposób postępowania z osobami bezdomnymi w zakresie działań wspierających i aktywizujących.

Prezes wyjaśniła, że sposób postępowania z osobami bezdomnymi przebywającymi w Schroniskach reguluje Statut Towarzystwa, w którym są określone cele działań wobec osób bezdomnych oraz Regulaminy Schronisk. Brak jest specjalnych procedur wewnętrznych odnoszących się do działań wspierających i aktywizujących osoby bezdomne. Pomimo, że nie ma takich procedur spisanych i brak było pracownika socjalnego to robią wszystko, co mogą, indywidualnie w stosunku do każdego bezdomnego, aby ich wspierać i aktywizować w procesie wyjścia z bezdomności, poprzez pomoc w podjęciu pracy i wynajęciu mieszkania, powrotu do rodziny lub otrzymaniu miejsca w domach pomocy społecznej czy zakładach opiekuńczo-leczniczych. Od dnia 1 stycznia 2019 r. został zatrudniony pracownik socjalny, więc łatwiej będzie wspierać i aktywizować osoby bezdomne.

(akta kontroli, 142-147)

1.3

Opis stanu faktycznego

W Schroniskach prowadzonych przez TPBA Koło Dębica w poszczególnych latach objętych kontrolą przebywało:

- a) w 2016 r. ogółem 149 osób, w tym:
 - 148 osób na podstawie decyzji ośrodka pomocy społecznej²³ właściwego miejscowo,
 - jedna osoba bez decyzji ops – na podstawie umowy cywilnoprawnej,
- b) w 2017 r. ogółem 182 osoby, w tym:
 - 181 osoby na podstawie decyzji ops właściwego miejscowo,
 - jedna osoba bez decyzji ops – na podstawie umowy cywilnoprawnej,
- c) do dnia 31 października 2018 r. ogółem 188 osób, w tym:
 - 187 osób na podstawie decyzji ops właściwego miejscowo,
 - jedna osoba bez decyzji ops – na podstawie umowy cywilnoprawnej,

W latach 2016-2018 w Schronisku, na podstawie umowy cywilnoprawnej przebywała jedna osoba. Umowa nr 01/BA/2016 z mieszkańcem została zawarta w dniu 10 stycznia 2016 r. na czas nieokreślony. Zgodnie z umową mieszkaniec zobowiązany był do uiszczania na rzecz Schroniska opłaty według Uchwały Zarządu Koła, w której określona była wysokość kosztów za schronienie i wyżywienie, za

²³ Dalej ops.

jeden miesiąc pobytu z tytułu otrzymanych usług. Opłata winna być zapłacona do 10-go każdego miesiąca, gotówką w kasie Schroniska lub przelewem na wskazane konto bankowe.

(akta kontroli str. 14-17, 21-22)

Obowiązujące w latach 2016-2018 Regulaminy Schronisk nie zawierały zapisów dotyczących wydzielenia liczby miejsc dla bezdomnych przebywających w Schroniskach na podstawie umów cywilnoprawnych lub bez decyzji czy skierowań z ops.

(akta kontroli str. 60-99)

Analiza wybranych 30 dokumentacji prowadzonych przez TPBA Koło Dębica dla osób bezdomnych przebywających w Schronisku wykazała, że w żadnej z nich nie było kontraktu socjalnego, ani wzmianki/adnotacji o nim. TPBA Koło Dębica nie posiadało informacji na temat zawieranych przez ośrodki pomocy społecznej z osobami bezdomnymi kontraktów socjalnych.

Prezes TPBA Koło Dębica wyjaśniła, że ops bojąc się przepisów RODO nie przekazywały Schroniskom informacji o kontraktach socjalnych ani samych kontraktów, a w związku z tym TPBA Koło Dębica nie posiada informacji ile kontraktów zrealizowano w całości, ile zerwano i dlaczego. Osoby bezdomne, nawet jeśli podpisały kontrakt socjalny, to nie były chętne do rozmowy na ten temat. Pracownicy socjalni z ośrodków pomocy społecznej nie przyjeżdżali do Schronisk, aby realizować kontrakty, przyjeżdżali przywożąc bezdomnego i czasem, aby przeprowadzić wywiad środowiskowy lub podpisać kontrakt. TPBA Koło Dębica nie posiada wiedzy, czy kontaktują się z podopiecznymi telefonicznie.

(akta kontroli str. 142-146, 148)

Regulaminy²⁴ obowiązujące w Schroniskach do 13 marca 2017 r. nie zawierały jednoznacznego zapisu mówiącego o zapewnianiu całodobowego tymczasowego schronienia. Zgodnie z ww. Regulaminami: *Schronisko (...), jako placówka Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta jest domem czasowego pobytu dla bezdomnych (...)*. Załącznikami do ww. Regulaminów są dokumenty zawierające porządek dnia obowiązujący w Schroniskach, który obejmuje całodobowy rozkład dnia.

W Regulaminach²⁵ obowiązujących w Schroniskach od 14 marca 2017 r. zawarto zapisy, iż *Schronisko jest czynne cały rok, przez 7 dni w tygodniu*.

(akta kontroli str. 60-99)

Zgodnie z obowiązującymi w Schroniskach Regulaminami mieszkańcy mieli zakaz spożywania napojów alkoholowych i innych środków odurzających oraz musieli zachowywać całkowitą abstynencję. Obowiązywał również zakaz wnoszenia i posiadania alkoholu i substancji odurzających na terenie Schronisk.²⁶

Prezes Koła wyjaśniła, że w Schroniskach nie przebywają osoby pod wpływem alkoholu lub substancji psychotropowych. Jest to podyktowane, oprócz przepisów ustawy o ps, przede wszystkim bezpieczeństwem innych mieszkańców i kadry.

²⁴ Regulamin obowiązujący osoby mieszkające w Schronisku Dla Bezdomnych Mężczyzn w Dębicy na ul. Słonecznej 1 z dnia 05.09.2015 r. i z dnia 05.09.2015 r. oraz Regulamin obowiązujący osoby mieszkające w Schronisku Dla Bezdomnych Kobiet i Mężczyzn w Dębicy na ul. Św. Brata Alberta 2 z dnia 3 listopada 2014 r.

²⁵ Regulamin Schroniska dla Bezdomnych Mężczyzn prowadzonego przez Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło w Dębicy na ul. Słonecznej 1 i Regulamin Schroniska dla Bezdomnych Kobiet i Mężczyzn prowadzonego przez Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło w Dębicy na ul. Św. Brata Alberta 2 - z dnia 14 marca 2017 r.

²⁶ W trakcie oględzin stwierdzono, że w dyżurce obok drzwi wejściowych znajduje się alkomat.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, najczęściej w okresie zimowym (temperatury poniżej 0°C) są przyjmowane osoby pod wpływem alkoholu, ale tylko do 0,5 promila w wydychanym powietrzu) i tylko wtedy, jeśli nie są agresywne. Gdy zachodzi podejrzenie, że taka osoba może być agresywna dostaje miejsce noclegowe na korytarzu Schroniska. W przypadku osób z większym stężeniem alkoholu w wydychanym powietrzu lub pod wpływem substancji psychotropowych, zawiadamiana jest Policja i to ona decyduje, w jaki sposób zapewni tej osobie ochronę życia i zdrowia (np. o przewiezieniu do izby wytrzeźwień lub do szpitala czy aresztu). W Schroniskach nie jest prowadzona oddzielna ewidencja osób przyjmowanych pod wpływem alkoholu i substancji psychotropowych.

(akta kontroli str. 17, 60-99, 149)

W trakcie oględzin przeprowadzonych w dniu 8 listopada 2018 r. nie stwierdzono, aby w Schroniskach przebywały osoby niezdolne do samoobsługi.

Prezes Koła Dębica wyjaśniła, że w Schroniskach nie przebywały i nie przebywają osoby niezdolne do samoobsługi. Przyjmowane są tylko osoby, których stan nie zagraża zdrowiu i życiu innych osób. Wynika to z zapisów zawartych w większości umów podpisanych z gminami. Gminy mają obowiązek wcześniejszego, telefonicznego informowania kierownika Schroniska o zamiarze umieszczenia bezdomnego w Schronisku. Podczas tej rozmowy odbywa się pierwsza kwalifikacja. Zadawane są różne pytania m.in. o stan zdrowia. Na tej podstawie podejmowana jest decyzja o przyjęciu lub odmowie przyjęcia. Niejednokrotnie pracownicy Schroniska jeździli do szpitala sprawdzić czy informacje telefoniczne o stanie zdrowia bezdomnego są prawdziwe (czy jest osobą chodzącą, czy nie ma cewnika itp.). Jeśli bezdomny jest przywożony ze szpitala przez karetkę i ratownicy chcą ją wnieść na krzeselku do Schroniska, to nie jest wyrażana na to zgoda (nawet jeśli ta osoba była wcześniej w Schronisku), osoba ta wraca do szpitala, a następnie do zakładu opiekuńczo-leczniczego lub domu pomocy społecznej. Zdarzało się, że przyjęto osobę z zaburzeniami psychicznymi, które trudno rozpoznać. Przy pierwszym niepokojącym zachowaniu zagrażającym zdrowiu i życiu innych osób wzywano Policję i pogotowie, które odwoziło taką osobę do szpitala psychiatrycznego, a gmina była informowana o tym, że osoba taka nie może być przyjęta ponownie.

Jeśli przyjęto bezdomnego, a następnie okazało się, że jest chory i ma trudności z samoobsługą to wzywano pogotowie, które taką osobę zabierało do szpitala. Po leczeniu podejmowano ponownie decyzję o tym czy osoba ta może wrócić, czy powinna trafić do placówki opieki całodobowej.

Ponadto wyjaśniła, że uznanie stanu zdrowia za zagrażający zdrowiu i życiu innych osób to poziom upojenia alkoholowego, wpływ środków psychotropowych, choroby zakaźne (np. gruźlica). Schroniska nie mają oficjalnych procedur wewnętrznych, stosowane są procedury ogólne w przypadku chorób zakaźnych, a w pozostałych przypadkach decyzje podejmowane są w zależności od sytuacji. Osoby niezdolne do samoobsługi nie są przyjmowane, nie tylko ze względu na to, że nie pozwala na to prawo, ale również, dlatego, że nie ma w Schroniskach fachowej kadry (np. pielęgniarek) i sprzętu. Przyjmując takie osoby do Schronisk wyrządilibyśmy im krzywdę.

(akta kontroli str. 101-105, 150-151)

Na podstawie analizy 30 dokumentacji prowadzonych przez TPBA Koło Dębica dla osób bezdomnych przebywających w Schroniskach ustalono, że nie we wszystkich przypadkach realizowano usługi ukierunkowane na wzmacnianie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej.

Tylko w 16 z 30 badanych przypadków prowadzono Karty Pobytu dla podopiecznych, w których odnotowano prowadzone działania aktywizujące polegające m.in. na pomocy w poszukiwaniu pracy (składanie CV, sprawdzanie ofert pracy, zgłaszanie w urzędzie pracy), pracy na terenie Schroniska, składaniu wniosków o lokal socjalny, pomocy w nawiązaniu kontaktów z rodziną, jak również składaniu wniosków do DPS, czy umożliwieniu leczenia odwykowego. W dziewięciu z ww. 16 przypadków podopieczni opuścili Schroniska (pięć osób znalazło pracę, jedna osoba otrzymała lokal socjalny, dwie osoby zamieszkały z rodziną, jedna zamieszkała w DPS), a siedem przebywało nadal w Schroniskach, w tym trzy leczyły się w poradniach odwykowych i psychiatrycznych (pobyty po trzy, sześć i 11 miesięcy), w jednym przypadku rodzina osoby z orzeczoną niepełnosprawnością nie wyrażała chęci zamieszkania z podopiecznym (pobyt 40 miesięcy), dwie osoby oczekiwały na miejsce w DPS (pobyt 23 i 40 miesięcy) oraz jedna osoba była w trakcie poszukiwania pracy (pobyt 8 miesięcy).

Dla pozostałych 14 osób nie prowadzono Kart Pobytu. Osoby te opuściły Schroniska po pobytach trwających od jednego do 37 miesięcy, w tym jedna znalazła pracę (po 1 miesięcznym pobycie w Schronisku), jedna osoba nie otrzymała kolejnej decyzji o przyznaniu schronienia z ops (5 miesięcy), dwie osoby zamieszkały w DPS (12 i 37 miesięcy), a dziesięć osób odeszło dobrowolnie, bez podania przyczyn lub brak bliższych danych o opuszczeniu Schronisk w aktach (po pobytach w Schronisku od jednego do pięciu miesięcy – dziewięć osób, osiem miesięcy – jedna osoba, w większości obejmujących okres od jesieni od wiosny).

Podsumowując, 23 osoby opuściły Schroniska po pobytach w nich od jednego do 37 miesięcy²⁷, a siedem osób nie opuściło Schronisk – przebywały w nich od 3 do 40 miesięcy²⁸. Spośród 23 osób, które opuściły Schronisko sześć znalazło pracę, jedna otrzymała lokal socjalny, dwie osoby zamieszkały z rodziną, a trzy w DPS, jedna osoba nie otrzymała kolejnej decyzji o skierowaniu do Schroniska, a dziesięć osób opuściło Schroniska dobrowolnie lub brak w aktach danych o powodach opuszczenia Schronisk.

Z uwagi na brak w analizowanych aktach osób bezdomnych kontraktów socjalnych podpisywanych przez ops nie można stwierdzić, czy działania aktywizujące prowadzone przez pracowników TPBA Koło Dębica były zbieżne z celami w nich określonymi. Jednak, jak wynika z badanych akt, pracownicy Schronisk pomagają podopiecznym m.in. w czynnościach związanych z poszukiwaniem pracy, składaniem wniosków o przyznanie lokali socjalnych oraz miejsc w DPS, nawiązaniu kontaktów z rodziną, czy też szeroko rozumianym leczeniu (w tym odwykowym i psychiatrycznym) oraz jak wyjaśniła Prezes Koła w Schroniskach prowadzona jest aktywizacja społeczno-zawodowa m.in. poprzez zatrudnianie na umowę o pracę osób bezdomnych na okres sześciu miesięcy w każdym roku, zawieranie umów wolontarystycznych z podopiecznymi na prace gospodarcze, remontowe i porządkowe, pełnienie dyżurów, które polegają na sprzątaniu pokoi i pomieszczeń wspólnych, jak również określono zasady samopomocy w codziennych czynnościach życiowych. Od 1 stycznia 2019 r. zatrudniony został w TPBA Koło Dębica pracownik socjalny, co oznacza, że aktywizacja i wspieranie osób bezdomnych w procesie wychodzenia z bezdomności będzie łatwiejsze.

W 12 z 23 badanych przypadków tj. w 56%, opuszczenie Schronisk było wyjściem z bezdomności i uzyskaniem samodzielności życiowej poprzez podjęcie pracy, uzyskanie lokalu socjalnego, powrót do rodziny, czy zamieszkanie w DPS. W 10 przypadkach opuszczenie schroniska było dobrowolne, bez podania

²⁷ Po następujących okresach przebywania w Schroniskach: do 6 miesięcy – 15 osób, od 7 do 12 miesięcy – 4 osoby, po 13 miesiącach – 1 osoba, po 33 miesiącach – 2 osoby i po 37 miesiącach – 1 osoba.

²⁸ Okresy pobytu w Schroniskach (do grudnia 2018 r.) – przez 3,6,8,11 i 23 miesiące po 1 osobie oraz 2 osoby po 40 miesięcy.

przyczyny lub w aktach sprawy brak było informacji o powodzie opuszczenia Schroniska, a w jednym z powodu braku decyzji o skierowaniu do Schroniska. Należy podkreślić, że osoby opuszczające Schronisko dobrowolnie przebywały w nim w okresach jesienno-zimowo-wiosennych.

Wyjaśnienia Prezes TPBA Koło Dębica odnośnie interpretacji zapisu art. 48a ust. 2 ustawy o ps zawarto w punkcie 1.9 niniejszego wystąpienia.

(akta kontroli str. 142-146, 147, 152)

1.4

Opis stanu faktycznego

W latach 2016-2018 indywidualnymi programami wychodzenia z bezdomności nie objęto ani jednej osoby przebywającej w Schroniskach.

Prezes Koła wyjaśniła, że wynikało to z braku środków finansowych na stałe zatrudnienie odpowiedniej kadry tj. pracownika socjalnego, psychologa, doradcy zawodowego, którzy opracowywaliby i realizowali indywidualne programy wychodzenia z bezdomności. TPBA Koło Dębica może okresowo, w ramach realizacji projektów pozyskiwać środki finansowe na zatrudnienie niezbędnej kadry, ale chcąc uzyskać rezultaty w postaci wyjścia z bezdomności praca z podopiecznymi musi być ciągła i niejednokrotnie trwać kilka lat. Do kwietnia 2017 r. brakowało również wyremontowanych pomieszczeń, w których można byłoby pracować. Obecnie są pomieszczenia, ale brakuje w nich wyposażenia, ponieważ w pierwszej kolejności wyposażane były pokoje mieszkalne, aby zapewnić schronienie wszystkim potrzebującym, a dopiero później można realizować różne programy. Ponadto wyjaśniła, że dotychczas pozyskane środki własne przeznaczane były na wkłady własne do projektów dotyczących prac remontowo-adaptacyjnych, ma nadzieję, iż po zakończeniu w 2019 r. prac w budynku SdKM, będzie Towarzystwo stać na zatrudnienie odpowiedniej kadry. Wyjaśniła również, że prowadzona jest aktywizacja społeczno-zawodowa poprzez zatrudnianie na umowę o pracę dwóch osób bezdomnych na okres sześciu miesięcy w każdym roku objętym kontrolą oraz zawieranie umów wolontarystycznych z podopiecznymi na prace gospodarcze, remontowe i porządkowe, pełnienie dyżurów (sprzątanie pokoi, korytarzy, pomieszczeń wspólnych, pomoc w kuchni, jadalni). Wprowadzono również zasady samopomocy w różnych czynnościach i sprawach życiowych na wzór rodziny.

(akta kontroli str. 17, 152)

1.5

Opis stanu faktycznego

Działalność Schronisk prowadzonych przez TPBA Koło Dębica finansowana była:

- a) w 2016 r. z dotacji (otrzymanych od MRPiPS²⁹, Wojewody Podkarpackiego³⁰, Województwa Podkarpackiego³¹, Gminy Czarna³², Gminy Dębica³³ i Miasta

²⁹ Zmiana standardów placówek świadczących usługi dla osób bezdomnych tj. ogrzewalni, noclegowni i schronisk dla osób bezdomnych.

³⁰ Dwie dotacje z przeznaczeniem dla SdM i SdKM: Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób. Świadczenie usług socjalnych dla osób bezdomnych na: Zwiększenie świadczonych usług socjalnych – działań osłonowych, profilaktycznych i aktywizujących w Schronisku dla bezdomnych kobiet i mężczyzn.

³¹ Lepsze warunki socjalno-bytowe w Schronisku dla bezdomnych kobiet i mężczyzn to droga do zmniejszenia zjawiska wykluczenia społecznego oraz Zmiana standardów placówek świadczących usługi dla osób bezdomnych tj.: ogrzewalni, noclegowni i schronisk dla osób bezdomnych.

³² Prowadzenie i zapewnienie całodobowej opieki osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością w Schronisku dla bezdomnych kobiet i mężczyzn.

³³ Przeciwdziałanie ubóstwu mieszkańców poprzez wspieranie działań organizacji charytatywnych niosących różne formy pomocy z przeznaczeniem na dofinansowanie pomocy dla bezdomnych.

Dębica³⁴) w wysokości 480.800,00 zł, środków własnych (opłaty za pobyt dokonywane przez ops i wpłaty mieszkańców³⁵ dokonywane na podstawie decyzji i not księgowych) w wysokości 675.312,83 zł³⁶, darowizn w wysokości 116.666,45 zł, składek członkowskich w wysokości 610,00 zł, oraz z innych źródeł (wpłaty 1% na organizacje pożytku publicznego, refundacje PUP, zbiórki publiczne) w wysokości 74.373,71 zł. Łącznie przychody w 2016 r. wyniosły 1.347.762,99 zł.

- b) w 2017 r. z dotacji (otrzymanych od MRPiPS³⁷, Wojewody Podkarpackiego³⁸, Województwa Podkarpackiego³⁹, Gminy Czarna⁴⁰ i Gminy Dębica⁴¹) w wysokości 333.250,00 zł, środków własnych (opłaty za pobyt dokonywane przez ops i wpłaty mieszkańców⁴² dokonywane na podstawie decyzji i not księgowych) w wysokości 1.013.618,36 zł⁴³, darowizn w wysokości 127.327,23 zł, składek członkowskich w wysokości 720,00 zł, z innych źródeł (wpłaty 1% na organizacje pożytku publicznego, refundacje PUP, zbiórki publiczne) w wysokości 53.403,01 zł. Łącznie przychody w 2016 r. wyniosły 1.528.318,60 zł.
- c) w 2018 r. (do 31 października 2018 r.) z dotacji (otrzymanych od MRPiPS⁴⁴, Wojewody Podkarpackiego⁴⁵, Województwa Podkarpackiego⁴⁶, Gminy Czarna⁴⁷ i Gminy Dębica⁴⁸) w wysokości 377.579,00 zł, środków własnych (opłaty za pobyt dokonywane przez ops i wpłaty mieszkańców⁴⁹ dokonywane na podstawie decyzji i not księgowych) w wysokości 1.027.708,67 zł⁵⁰, darowizn w wysokości 147.077,28 zł, składki członkowskie w wysokości 830,00 zł, z innych źródeł (wpłaty 1% na organizacje pożytku publicznego, refundacje PUP, zbiórki publiczne) w wysokości 25.937,70 zł. Łącznie przychody w 2016 r. wyniosły 1.579.132,65 zł.

(akta kontroli str. 153)

W okresie od stycznia do kwietnia 2016 r. bezdomni skierowani do Schronisk przez MOPS Dębica pokrywali koszty pobytu samodzielnie (70% dochodów netto). W okresie od maja do grudnia 2016 r. koszty pobytu bezdomnych skierowanych przez MOPS Dębica pokrywane były częściowo z dotacji udzielonej przez Miasto Dębica, a częściowo przez mieszkańców (70% dochodu netto). W latach 2017-2018 koszty pobytu bezdomnych skierowanych przez MOPS Dębica regulowane były zgodnie z zawartymi z TBPA Koło Dębica umowami.

³⁴ Udzielanie schronienia i zapewnienie całodobowej opieki osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością.

³⁵ 256.856,62 zł.

³⁶ W tym 10.800 zł wpłaty osoby zamieszkałej w SdKM na podstawie umowy cywilnoprawnej (12 x 900 zł).

³⁷ Zmiana standardów placówek świadczących usługi dla osób bezdomnych tj. ogrzewalnia, noclegowni i schronisk dla osób bezdomnych.

³⁸ Dwie dotacje pn.: *Lepsze warunki socjalno-bytowe to skuteczniejsza aktywizacja oraz Chcemy lepiej i godniej żyć.*

³⁹ *Pomóżcie nam, bezdomnym lepiej i godniej żyć* oraz *Zmiana standardów placówek świadczących usługi dla osób bezdomnych.*

⁴⁰ *Chcemy lepiej i bezpieczniej żyć.*

⁴¹ *Przeciwdziałanie ubóstwu mieszkańców poprzez wspieranie działań organizacji charytatywnych niosących różne formy pomocy z przeznaczeniem na dofinansowanie pomocy dla bezdomnych.*

⁴² 251.707,05 zł.

⁴³ W tym 11.100 zł wpłaty osoby zamieszkałej w SdKM na podstawie umowy cywilnoprawnej (9 x 900 zł + 3 x 1000 zł).

⁴⁴ *Dostosowanie placówek świadczących usługi dla osób bezdomnych do obowiązujących przepisów.*

⁴⁵ Dwie dotacje pn.: *Więcej miejsc w schroniskach to mniej osób na ulicy* oraz *Pomóżcie nam wyjść z bezdomności.*

⁴⁶ *Lepsze warunki socjalno-bytowe to skuteczniejsza aktywizacja społeczno-zawodowa.*

⁴⁷ *Chcemy lepiej żyć.*

⁴⁸ *Przeciwdziałanie ubóstwu mieszkańców poprzez wspieranie działań organizacji charytatywnych niosących różne formy pomocy z przeznaczeniem na dofinansowanie pomocy dla bezdomnych.*

⁴⁹ Do 31.10.2018 r. -146.399,58 zł.

⁵⁰ W tym 10.000 zł wpłaty osoby zamieszkałej w SdKM na podstawie umowy cywilnoprawnej (10 x 1000 zł).

W 2016 r. miesięczne koszty pobytu osób bezdomnych z terenu Gminy Czarna i Gminy Dębica pokrywane były przez GOPS Czarna i GOPS Dębica w wysokości określonej przez uchwałę Zarządu TPBA Koło Dębica oraz poprzez dotacje na wsparcie realizacji zadania publicznego udzielone przez te gminy TPBA Koło Dębica. W latach 2017-2018 koszty pobytu bezdomnych pokrywane były zgodnie z zawartymi z TPBA Koło Dębica umowami i porozumieniami o świadczenie usług oraz poprzez przyznane TPBA Koło Dębica dotacje na wsparcie realizacji zadania publicznego.

Pozostałe jst, w 2016 r. pokrywały miesięczne koszty pobytu bezdomnych w Schroniskach w wysokości określonej przez uchwałę Zarządu TPBA Koło Dębica, a w latach 2017-2018 zgodnie z zawartymi umowami i porozumieniami o świadczenie usług.

(akta kontroli str. 160, 187-205, 225-244)

1.6

Opis stanu faktycznego

Przychody z wpłat ops (bez dotacji) i mieszkańców (na podstawie decyzji ops i umowy cywilnoprawnej) w 2016 r. wyniosły 675.312,83 zł (za 149 osób), z tego wpłaty mieszkańców 256.856,62 zł⁵¹ i wpłaty ops 418.456,21 zł, w 2017 r. 1.013.618,36 zł (za 182 osoby), z tego wpłaty mieszkańców 251.707,05 zł⁵² i wpłaty ops 762.111,31 zł, a do 31 października 2018 r. 1.027.708,67 zł (za 188 osób), z tego wpłaty mieszkańców 146.399,58 zł⁵³ i wpłaty ops 881.309,09 zł.

Średni przychód⁵⁴ miesięczny przypadający na jednego mieszkańca w poszczególnych latach wyniósł: w 2016 r. – 377,70 zł, w 2017 r. – 464,12 zł, a do 31 października 2018 r. 546,66 zł.

Miesięczny koszt pobytu w okresie od stycznia 2016 r. do września 2017 r. wynosił 900 zł miesięcznie, od października 2017 r. do października 2018 r. – 1000 zł miesięcznie.

Analiza akt 30 podopiecznych Schronisk nie wykazała, aby TPBA Koło Dębica pobierało dodatkowe opłaty od mieszkańców oprócz tych, które wynikały z decyzji administracyjnych przyznających schronienie⁵⁵.

W latach 2016-2018 ops przekazywały na konto TPBA Koło Dębica przyznawane bezdomnym zasiłki z opieki społecznej. TPBA Koło Dębica pobierało część kwoty tytułem opłaty, która przypadała na podstawie decyzji do zapłaty przez bezdomnego, a resztę kwoty wypłacała mu na podstawie dowodu KW lub wypłacała całość kwoty, jeśli bezdomny nie był zobowiązany do pokrywania części odpłatności za pobyt w Schronisku.

Odpłatność za pobyt w Schronisku uregulowana była w obowiązujących Regulaminach. W Regulaminach z 5 września 2015 r. oraz 5 września 2016 r. zawarto zapisy, iż *pobyt w Schronisku jest przez mieszkańca częściowo odpłatny – o wysokości odpłatności decyduje Zarząd Koła. Kierownik w uzgodnieniu z Prezesem Zarządu w uzasadnionych przypadkach może zwolnić w całości lub częściowo od*

⁵¹ W tym: 246.056,62 zł wpłaty mieszkańców przebywających w Schroniskach na podstawie decyzji ops i 10.800 zł wpłaty osoby przebywającej w Schronisku na podstawie umowy cywilnoprawnej.

⁵² W tym: 240.607,05 zł wpłaty mieszkańców przebywających w Schroniskach na podstawie decyzji ops i 11.100 zł wpłaty osoby przebywającej w Schronisku na podstawie umowy cywilnoprawnej.

⁵³ W tym: 136.399,58 zł wpłaty mieszkańców przebywających w Schroniskach na podstawie decyzji ops i 10.000 zł wpłaty osoby przebywającej w Schronisku na podstawie umowy cywilnoprawnej.

⁵⁴ Średnia arytmetyczna opłata za jednego mieszkańca na miesiąc, liczona w następujący sposób: przychody za pobyt ogółem dzielone na ilość osób przybywających w Schroniskach rocznie i dzielone na 12 miesięcy.

⁵⁵ Również, podopieczni (30 osób) Schronisk w trakcie przeprowadzania anonimowych ankiet nie zgłaszali, aby Schroniska pobierały od nich dodatkowe opłaty za pobyt lub inne usługi.

odpłatności za pobyt. Natomiast w Regulaminach z 14 marca 2017 r. zapisano, iż do głównych obowiązków osób przebywających w Schronisku należy terminowe uiszczanie opłaty za pobyt w schronisku zgodnie z ustalonymi przez Zarząd Koła zasadami lub zadbanie o dopełnienie formalności wobec OPS przez oczekujących na pomoc z Ośrodka Pomocy Społecznej.

Uchwałą Zarządu Koła z dnia 25 września 2015 r. dopuszczono możliwość pobierania 70% dochodu podopiecznego na pokrycie kosztów pobytu w Schronisku⁵⁶, a pozostałą część do wysokości pełnej odpłatności pokrywała gmina na podstawie wystawionej przez Koło noty księgowej. Taki sposób płatności za pobyt bezdomnego funkcjonował w latach 2016-2017. W 2018 r. wysokość i sposób wnoszenia opłat wynikał z podpisanych z gminami umów i decyzji wydanych przez ops.

Wysokość miesięcznej odpłatności za pobyt w Schroniskach była ustalana uchwałą Zarządu Koła, a ops o zmianie wysokości opłaty informowane były pisemnie.

TPBA Koło Dębica nie pobierało od gmin, ani od osób bezdomnych opłat za tzw. „gotowość” do świadczenia usług oraz za kilkudniowy lub kilku/kilkunastogodzinny pobyt bezdomnych w Schroniskach.

Prezes Koła wyjaśniła, że w latach 2016-2018 płatności za pobyt osób w Schroniskach regulowane były w sposób wynikający z decyzji wydanej przez ops, a w przypadku osoby przebywającej na podstawie umowy cywilnoprawnej – wpłata do kasy lub przelew na konto TPBA Koło Dębica. Sposób płatności zależał od zapisów w decyzji przyznającej schronienie tj.: w wysokości 70% dochodów netto osoby bezdomnej, proporcjonalnie do okresu pobytu, pełna odpłatność przez gminę, część odpłatności dokonywana przez bezdomnego, a część przez gminę (zgodnie z uchwałą rady gminy). W 2016 r. mieszkańcy wnosili przypadającą na nich kwotę do kasy Schroniska lub na konto bankowe, w 2017 r. podopieczni MOPS Dębica wpłacali przypadającą na nich część opłaty do kasy lub na konto MOPS, natomiast pozostali podopieczni wpłacali do kasy Schroniska lub na konto bankowe, w 2018 r. podopieczni MOPS Dębica, GOPS Czarnia i GOPS Żyraków wpłacali przypadającą na nich część opłaty do kasy lub na konto MOPS lub GOPS, a pozostali podopieczni do kasy lub na konto Schroniska, natomiast pozostałą część opłaty ośrodki pomocy społecznej przelewały na konto.

Prezes TPBA Koło Dębica wyjaśniła również, że, co kilka miesięcy sporządzano kalkulacje kosztów pobytu jednej osoby w Schroniskach, polegające na analizie kosztów i przychodów z poprzedniego roku oraz planowanych kosztów np. najniższego wynagrodzenia, cen mediów i żywności. Brane było również pod uwagę, że do Schroniska wpłynie mniejsza ilość darów rzeczowych np. żywności, jak również braku lub mniejszego dofinansowania ze środków publicznych. Uchwały o zwiększeniu odpłatności podejmowane były w sytuacji, gdy powstało zagrożenie, że wpływy nie wystarczą na utrzymanie Schronisk.

Z informacji uzyskanych od ops⁵⁷ wynika, że przekazywanie przyznanych osobom bezdomnym zasiłków na konto TPBA Koło Dębica następowało na prośbę i za zgodą bezdomnych, bo np. osoby te nie posiadały konta bankowego. Ops wskazywały również, że nie istnieje przepis prawa, który zabraniałby przekazywania przyznanych środków na wskazane przez bezdomnego konto. Część ops przyznała, iż w latach 2016-2017, na prośbę bezdomnego przyznawała zasiłki celowe na pokrycie pobytu/utrzymania w Schronisku, a część, że przekazywała środki z zasiłków celowych na konto TPBA Koło Dębica na prośbę bezdomnego, ale nie

⁵⁶ Brak w dokumentacji TPBA Koło Dębica treści tej uchwały z uwagi na zaginięcie zeszytu, w którym wpisywano treść uchwał.

⁵⁷ Na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f oraz art. 40 ust. 7 ustawy o NIK.

były one przeznaczone na pokrycie opłat związanych z pobytem w Schronisku. Jeden z ops stwierdził, iż przyznawał zasiłki celowe na częściowe pokrycie kosztów pobytu/utrzymania bezdomnego w Schronisku, działając zgodnie z art. 39 ust. 2 ustawy o ps, który *przykładowo definiuje przesłanki przyznania zasiłku celowego dając organowi dużą swobodę decyzyjną oraz powodując, że przyznanie tej formy wsparcia zależy w gruncie rzeczy od spełnienia ogólnych warunków udzielenia pomocy społecznej.*

Odnosnie wydawanych decyzji dotyczących skierowania osób bezdomnych do Schronisk, ops informowały, że kwoty odpłatności za pobyt w Schroniskach przypadające na bezdomnych wynikały z deklarowanych przez nich, w trakcie przeprowadzanych wywiadów środowiskowych, dochodów oraz z uchwał rad gmin w sprawie ustalania szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w Schroniskach.

Średni, miesięczny koszt pobytu jednej osoby w Schronisku wyniósł w 2016 r. - 1.015,59 zł (odpłatność 900 zł/mc), w 2017 r. - 1.140,39 zł (odpłatność 900 zł/mc w okresie od stycznia do września i 1000 zł/mc w okresie od października do grudnia), w 2018 r. - 1.187,91 zł (odpłatność 1000 zł/mc). Średni dzienny koszt pobytu to odpowiednio: 33,86 zł, 38,02 zł i 39,60 zł.

(akta kontroli str. 60-99, 142-146, 153-171, 172-186, 522-641)

1.7

Opis stanu
faktycznego

W TPBA Koło Dębica w latach 2016-2018 obowiązywały 73 umowy i 39 porozumień⁵⁸ z 76 gminami, w zakresie zapewnienia schronienia osobom bezdomnym mężczyznom i kobietom, w tym:

- a) 36 porozumień dotyczących schroniska, dwa schroniska i noclegowni oraz jedno w zakresie zabezpieczenia schronienia w mieszkaniach chronionych,
- b) sześć umów dotyczących schroniska, 63 schroniska i noclegowni, trzy schroniska, noclegowni i ogrzewalni oraz jedna ogrzewalni.

Ponadto, siedem z ww. porozumień dotyczyło bezdomnych wymienionych z imienia i nazwiska. Porozumienia i umowy podpisywane były na czas przyznania schronienia bezdomnemu, na czas nieokreślony lub określony w umowie⁵⁹. W 28 spośród 112 ww. dokumentów nie wskazano liczby bezdomnych, dla których TPBA Koło Dębica ma zapewnić miejsca. W pozostałych zawarto konkretną liczbę osób (od jednego do sześciu), maksymalną ilość miejsc (od jednego do 12), w *miarę wolnych miejsc* (porozumienie dotyczące schronienia w mieszkaniach chronionych) lub *miejsce dla bezdomnych mężczyzn* (w jednym przypadku).

Sposób naliczania opłat w umowach i porozumieniach ustalano na podstawie miesięcznych not księgowych wystawianych przez TPBA Koło Dębica proporcjonalnie do okresu pobytu, za pobyt osób skierowanych do Schronisk na podstawie decyzji wydanych przez ops. Nie pobierano opłat za pobyty osób, które przebywały w Schroniskach sporadycznie tj. kilka dni lub kilka godzin.

Zapisy dotyczące działań aktywizujących osoby bezdomne w umowach i porozumieniach zawartych z gminami w latach 2016-2017 były ujęte sporadycznie, natomiast wszystkie umowy zawierane w 2018 r. takie zapisy zawierały. Ewidencja księgową rozliczeń z ops była prowadzona na kontach analitycznych do konta „200”. Otrzymane w ramach zawartych umów/porozumień środki finansowe przeznaczono na cele i zadania w nich określone. Budynki Schronisk i ich wyposażenie były zgodne z ofertami przedstawionymi w ramach konkursów ofert,

⁵⁸ Cztery z ww. porozumień zostały zawarte od lipca do grudnia 2015 r. i obowiązywały w latach następnych.

⁵⁹ Na okresy kilkumiesięczne, roczne lub dłuższe niż rok.

w wyniku, których organizacja podpisała umowy i otrzymała dotacje celowe na zapewnienie miejsc w Schronisku.

W umowach i porozumieniach dotyczących zapewnienia usług schronienia, ogrzewalni i noclegowni TBPA Koło Dębica oświadczało, że spełnia wymogi zawarte w rozporządzeniach w sprawie standardów z 2017 i 2018 r.

Miasto Dębica przyznało w 2016 r. dotację na wsparcie realizacji zadania publicznego: *Udzielanie schronienia i zapewnienie całodobowej opieki osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością* w wysokości 130.000 zł. TBPA Koło Dębica zobowiązało się do przekazania na realizację zadania kwoty 178.400 zł. Umowa dotacji obejmowała realizację celów wymienionych z złożonej ofercie tj. przyjęcie do schroniska osoby bezdomnej, zapewnienie: całodobowej opieki przez zatrudnioną kadrę i wolontariuszy, własnego miejsca, odzieży, bielizny i butów, możliwości korzystania z łazienki, ciepłej wody i prania odzieży, środków czystości i higieny osobistej, całodobowego wyżywienia, opieki medycznej, bezpieczeństwa mieszkania i życia, ponadto: zakup żywności, pościeli, poduszek, koców itp., wyposażenia pokoi, pokrycie kosztów: mediów, wynagrodzeń realizatorów zadania oraz zapewnienie pomocy prawnej i psychologicznej. Dla ww. dotacji prowadzona była wyodrębniona ewidencja księgową. Zgodnie z umową TBPA Koło Dębica złożyło sprawozdanie częściowe 15 września 2016 r. i końcowe z realizacji wykonania zadania publicznego 30 grudnia 2016 r. Zadanie zostało rozliczone i zatwierdzone, jako prawidłowo zrealizowane zadanie publiczne, brak potwierdzenia rozliczenia.

Prezes TPBA Koło Dębica wyjaśniła, że w latach 2016-2017 podpisała z gminami kilka porozumień na zapewnienie schronienia, w 2018 r. podpisano umowy na zakup usługi schronienia przede wszystkim z gminami, z których pochodziły osoby bezdomne, natomiast po maju 2018 r. podpisano umowy również z gminami, które nie mają na swoim terenie bezdomnych. Umowy z ops były podpisywane w wyniku zapytań ofertowych lub z wolnej ręki, tylko z MOPS Dębica podpisano umowę na 2018 r. po przeprowadzeniu przetargu, gdyż wartość zamówienia na usługi udzielenia schronienia przekraczała 30 tys. euro.

Z informacji uzyskanych od ops⁶⁰ wynika, że zlecenie TPBA Koło Dębica usług realizacji zadań udzielania schronienia następowało na podstawie wewnętrznych przepisów dotyczących zamówień publicznych o wartości poniżej 30 tys. euro (analizy rynku, zapytania o cenę, zapytania ofertowe), a ponadto np. z powodu próśb bezdomnych o skierowanie do Schronisk w Dębicy, konieczności szybkiego umieszczenia bezdomnego w Schronisku, a co za tym idzie braku możliwości zachowania procedur, braku możliwości zawarcia porozumień międzygminnych, braku ofert w ogłaszanych konkursach, jak również, dlatego, że TPBA Koło Dębica było najbliższą dla gminy placówką, która wyraziła chęć współpracy.

(akta kontroli str. 160,187-205, 222-224, 230-231, 642-781)

1.8

Opis stanu faktycznego

W latach 2016-2018 TPBA Koło w Dębicy otrzymało dotacje w łącznej wysokości 1.191.629 zł.

MRPiPS przyznało TBPA Koło Dębica w ww. latach trzy dotacje w łącznej wysokości 520.000 zł:

⁶⁰ Na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f oraz art. 40 ust. 7 ustawy o NIK.

- w 2016 r. dotację w ramach Programu Wspierającego Rozwiązywanie Problemu Bezdomności: Cel Nr 3 – *Zmiana standardów placówek świadczących usługi dla osób bezdomnych tj. ogrzewalni, noclegowni i schronisk dla osób bezdomnych* w wysokości 210.000 zł (całkowity koszt zadania publicznego wynosił 315.090 zł, zgodnie z aneksem do umowy z dnia 20 grudnia 2016 r.). Umowa Nr DPS/B/106/2016 z dnia 23 czerwca 2016 r. obejmowała wykonanie prac remontowych i adaptacyjnych budynku i jego otoczenia przy ul. Św. Brata Alberta 2 celem podniesienia standardów pobytu osób bezdomnych, zakup wyposażenia pomieszczeń mieszkalnych i zaplecza oraz prowadzenie placówki całodobowego pobytu. Dla ww. dotacji prowadzona była wyodrębniona ewidencja księgową. Sprawozdanie zostało rozliczone i zatwierdzone, jako prawidłowo zrealizowane zadanie publiczne, jednak do zamówień na dostawy, usługi i roboty budowlane opłacane z dotacji nie stosowano ustawy Prawo zamówień publicznych.
- w 2017 r. dotację w ramach Programu Wspierającego Rozwiązywanie Problemu Bezdomności – Edycja 2017: Cel Nr 3 – *Zmiana standardów placówek świadczących usługi dla osób bezdomnych tj. ogrzewalni, noclegowni i schronisk dla osób bezdomnych* w wysokości 130.000 zł (całkowity koszt zadania publicznego wynosił 236.804 zł). Umowa dotacji Nr DPS/B/71/2017 z dnia 12 maja 2017 r. obejmowała wykonanie prac remontowo-adaptacyjnych w budynku schroniska (utworzenie dodatkowych 10 miejsc dla bezdomnych), remont drugiej klatki schodowej przeciwpożarowej wraz z szybem windowym, remont wewnętrznej instalacji elektrycznej i przeciwpożarowej, instalacji grzewczej, sanitariatów, kuchni głównej i magazynów, zakończenie prac wokół budynku, zakup niezbędnego wyposażenia pomieszczeń mieszkalnych i zaplecza, prowadzenie placówki całodobowego pobytu. Dla ww. dotacji prowadzona była wyodrębniona ewidencja księgową. Sprawozdanie zostało rozliczone i zatwierdzone, jako prawidłowo zrealizowane zadanie publiczne, jednak do zamówień na dostawy, usługi i roboty budowlane opłacane z dotacji nie stosowano ustawy Prawo zamówień publicznych.
- w 2018 r. dotacje w ramach *Programu Pokonać Bezdomność. Program Pomocy osobom bezdomnym* Moduł III Infrastruktura: *Dostosowanie placówek świadczących usługi dla osób bezdomnych do obowiązujących przepisów* w wysokości 180.000 zł. Umowa Nr DPS/B/064/2018 z dnia 30 maja 2018 r. obejmowała zadanie dotyczące zakończenia prac remontowych budynku na ul. Św. Brata Alberta 2, uzyskanie standardów w istniejącym schronisku placówki świadczącej usługi dla osób bezdomnych oraz utworzenie drugiego schroniska dla 50 bezdomnych kobiet. Dla ww. dotacji prowadzona była wyodrębniona ewidencja księgową. Do zamówień na dostawy, usługi i roboty budowlane opłacane z dotacji nie stosowano ustawy Prawo zamówień publicznych. Termin złożenia sprawozdania upływa w dniu 31 stycznia 2019 r.

Wojewoda Podkarpacki przyznał w latach objętych kontrolą dotacje w łącznej wysokości 383.050 zł:

- w 2016 r. w ramach zadania publicznego: *Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób. Świadczenie usług socjalnych dla osób bezdomnych na: Zwiększenie świadczonych usług socjalnych – działań osłonowych, profilaktycznych i aktywizujących w Schronisku dla bezdomnych kobiet i mężczyzn* w wysokości 54.000 zł. Umowa obejmowała dofinansowanie kosztów bieżących utrzymania placówki, zatrudnienia osoby bezdomnej i wykonanie prac remontowych, zakupu środków czystości, odzieży, obuwia i pościeli, drobnego wyposażenia pomieszczeń oraz wyposażenia kuchni

główniej w SdKM ul. Św. Brata Alberta 2. Wkład własny wynosił 20% całości kosztów. Dla ww. dotacji prowadzona była wyodrębniona ewidencja księgową. Sprawozdanie zostało rozliczone i zatwierdzone, jako prawidłowo zrealizowane zadanie publiczne,

- w 2016 r. w ramach zadania publicznego: *Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób. Świadczenie usług socjalnych dla osób bezdomnych na: Zwiększenie i poprawę działań osłonowych oraz aktywizujących w Schronisku dla bezdomnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym mężczyzn* w wysokości 36.800 zł. Umowa obejmowała dofinansowanie kosztów bieżących utrzymania placówki, zatrudnienia osoby bezdomnej i wykonanie prac remontowych, zakupu środków czystości, odzieży, obuwia i pościeli, wyposażenia pomieszczeń oraz wyposażenia zmywalni naczyń w SdM ul. Słoneczna 1. Wkład własny wynosił 20% całości kosztów. Dla ww. dotacji prowadzona była wyodrębniona ewidencja księgową. Sprawozdanie zostało rozliczone i zatwierdzone, jako prawidłowo zrealizowane zadanie publiczne.
- w 2017 r. w ramach zadania z zakresu pomocy społecznej – świadczenie usług socjalnych dla osób bezdomnych w 2018 r. pn. *Lepsze warunki socjalno-bytowe to skuteczniejsza aktywizacja* w wysokości 99.000 zł. Umowa obejmowała dofinansowanie zakupu materiałów do remontu budynku i ogrodzenia, wykonanie instalacji grzewczej, elektrycznej, przeciwpożarowej i wentylacyjnej, kosztów mediów i usług telekomunikacyjnych, zakup wyposażenia pomieszczeń mieszkalnych, wspólnych i zaplecza, zatrudnienia osoby bezdomnej przy realizacji zadania, zakup środków czystości, odzieży, obuwia i pościeli, w SdKM ul. Św. Brata Alberta. Wkład własny wynosił 20% całości kosztów. Dla ww. dotacji prowadzona była wyodrębniona ewidencja księgową. Sprawozdanie zostało rozliczone i zatwierdzone, jako prawidłowo zrealizowane zadanie publiczne,
- w 2017 r. z zakresu pomocy społecznej – świadczenie usług socjalnych dla osób bezdomnych w 2017 r. pn. *Chcemy lepiej i godniej żyć* w wysokości 50.750 zł. Umowa obejmowała zakup materiałów do remontu instalacji wod.-kan. i co., zakup wyposażenia łazienek, pomieszczeń mieszkalnych i wspólnych, doposażenia podwórka, pokrycie kosztów mediów i usług telekomunikacyjnych, zakup odzieży i bielizny, środków czystości, zatrudnienie osoby bezdomnej na umowę o pracę przy realizacji zadania w SdM przy ul. Słonecznej 1. Wkład własny wynosił 20% całości kosztów. Dla ww. dotacji prowadzona była wyodrębniona ewidencja księgową. Sprawozdanie zostało rozliczone i zatwierdzone, jako prawidłowo zrealizowane zadanie publiczne,
- w 2018 r. na realizację zadania z zakresu pomocy społecznej – świadczenie usług socjalnych dla osób bezdomnych w 2018 r. pn. *Więcej miejsc w schroniskach to mniej osób na ulicy* w wysokości 100.000 zł. Umowa pierwotnie obejmowała realizację zadania: zakończenie prac remontowo-adaptacyjnych na III piętrze budynku schroniska i utworzenia nowej, mającej standardy placówki świadczącej usługi dla osób bezdomnych – schroniska z usługami opiekuńczymi dla 50 bezdomnych kobiet i mężczyzn. Aneksiem podpisanym w dniu 29 listopada 2018 r. dokonano zmiany celu realizacji zadania publicznego na: wykonanie prac remontowo-adaptacyjnych na III p. w budynku schroniska celem zwiększenia o 10 ilości miejsc dla bezdomnych kobiet i mężczyzn w schronisku mającym standardy placówki świadczącej usługi dla osób bezdomnych oraz zakup wyposażenia do wyremontowanych pomieszczeń zgodnie z obowiązującymi przepisami. Dla ww. dotacji prowadzona była wyodrębniona ewidencja księgową. TBPA złożyło

sprawozdanie częściowe w październiku 2018 r. i otrzymało II transzę dotacji. Termin złożenia sprawozdania upływa 31 stycznia 2019 r.

- w 2018 r. na realizację zadania z zakresu pomocy społecznej – świadczenie usług socjalnych dla osób bezdomnych w 2018 r. pn. *Pomóżcie nam wyjść z bezdomności* w wysokości 42.500 zł. Umowa obejmowała przeprowadzenie prac remontowych budynku schroniska – placówki świadczącej usługi dla osób bezdomnych zgodnie z obowiązującymi przepisami (remont pokoi, kuchni i pomieszczeń wspólnych, obejmujących remont ścian i posadzek, wymiana stolarki drzwiowej, łóżek, osprzętu oświetleniowego). Dla ww. dotacji prowadzona była wyodrębniona ewidencja księgową. TBPA złożyło sprawozdanie częściowe w październiku 2018 r. i otrzymało II transzę dotacji. Termin złożenia sprawozdania upływa 31 stycznia 2019 r.

Województwo Podkarpackie – Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzeszowie przyznał w latach objętych kontrolą dotacje w łącznej wysokości 97.079 zł:

- w 2016 r. na wsparcie realizacji zadania publicznego: *Lepsze warunki socjalno-bytowe w Schronisku dla bezdomnych kobiet i mężczyzn to droga do zmniejszenia zjawiska wykluczenia społecznego* w wysokości 27.000 zł. Umowa obejmowała dofinansowanie do zakupu żywności, środków czystości i higieny osobistej, odzieży, obuwia, pościeli, mediów, drobnego wyposażenia oraz ponoszenia kosztów administracyjnych. Dla ww. dotacji prowadzona była wyodrębniona ewidencja księgową. Sprawozdanie zostało rozliczone i zatwierdzone, jako prawidłowo zrealizowane zadanie publiczne,
- w 2017 r. na wsparcie realizacji zadania publicznego: *Pomóżcie nam, bezdomnym lepiej i godniej żyć* w wysokości 34.500 zł. Umowa obejmowała dofinansowanie do prowadzonego całodobowego schroniska, przyjęcia osób bezdomnych, podpisanie umów z wolontariuszami, zapewnienie każdemu podopiecznemu własnego miejsca, zakupu żywności, środków czystości i higieny osobistej, odzieży, obuwia, pościeli, mediów, drobnego wyposażenia, zapewnienie korzystania przez podopiecznych z łazienki, pralni, zapewnienie pomocy przy powrocie do życia w społeczeństwie. Dla ww. dotacji prowadzona była wyodrębniona ewidencja księgową. Sprawozdanie zostało rozliczone i zatwierdzone, jako prawidłowo zrealizowane zadanie publiczne,
- w 2018 r. na wsparcie realizacji zadania: *Lepsze warunki socjalno-bytowe to skuteczniejsza aktywizacja społeczno-zawodowa* w wysokości 35.579 zł. Umowa obejmowała dofinansowanie do prowadzonego całodobowego schroniska, przyjęcia osób bezdomnych, podpisanie umów z wolontariuszami, zapewnienie każdemu podopiecznemu własnego miejsca, zakupu żywności, środków czystości i higieny osobistej, odzieży, obuwia, pościeli, mediów, drobnego wyposażenia, zapewnienie korzystania przez podopiecznych z łazienki, pralni, zapewnienie pomocy przy powrocie do życia w społeczeństwie. Dla ww. dotacji prowadzona była wyodrębniona ewidencja księgową. Termin złożenia sprawozdania - 15 stycznia 2018 r.

Województwo Podkarpackie przyznało w latach objętych kontrolą dotacje w łącznej wysokości 10.000 zł:

- w 2016 r. na wsparcie realizacji zadania publicznego: *Zmiana standardów placówek świadczących usługi dla osób bezdomnych tj.: ogrzewalni, noclegowni i schronisk dla osób bezdomnych* w wysokości 5.000 zł. Umowa dotacji obejmowała realizację celów wymienionych z złożonej ofercie tj. prace remontowe i adaptacyjne, doposażenie pomieszczeń mieszkalnych, zakup wyposażenia kuchni, jadalni, pralni, zagospodarowanie terenu wokół budynku (remont ogrodzenia, nawierzchni i ogrodu), prowadzenie placówki

całodobowego pobytu. Środki z innych źródeł na realizację zadania: 158.380 zł. Dla ww. dotacji prowadzona była wyodrębniona ewidencja księgową. Dotacja została rozliczona.

- W 2017 r. na wsparcie realizacji zadania publicznego: *Program wspierający rozwiązywanie problemów bezdomności – Edycja 2017: Cel Nr 3 Zmiana standardów placówek świadczących usługi dla osób bezdomnych* tj.: ogrzewalni, noclegowni i schronisk dla osób bezdomnych w wysokości 5.000 zł. Umowa obejmowała zakup materiałów do remontu budynku i ogrodzenia, wyposażenia pomieszczeń mieszkalnych i zaplecza, pokrycie kosztów mediów, zakup odzieży, obuwia, środków czystości, zatrudnienie osoby bezdomnej na umowę o pracę do prac przy realizacji zadania, zakup materiałów biurowych i usług telekomunikacyjnych. Środki z innych źródeł na realizację zadania: 190.034 zł. Dla ww. dotacji prowadzona była wyodrębniona ewidencja księgową. Dotacja została rozliczona.

Gmina Czarna przyznała w latach objętych kontrolą dotacje w łącznej wysokości 30.000 zł:

- w 2016 r. na wsparcie realizacji zadania publicznego: *Prowadzenie i zapewnienie całodobowej opieki osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością w Schronisku dla bezdomnych kobiet i mężczyzn* w wysokości 10.000 zł. Umowa obejmowała przyjęcie do domu osoby bezdomnej lub zagrożonej wykluczeniem, zapewnienie całodobowej opieki i własnego miejsca oraz odzieży, środków higieny osobistej i środków czystości, opieki medycznej. Zgodnie z umową TBPA Koło Dębica zobowiązane było do złożenia sprawozdania z realizacji wykonania zadania publicznego do dnia 31 stycznia 2017 r. W przedłożonych do kontroli dokumentach znajduje się sprawozdanie złożone w dniu 19 stycznia 2017 r. Część II pkt 4 sprawozdania obejmuje zestawienie faktur (rachunków) dot. zakupów sfinansowanych z dotacji na kwotę 10.000 zł. Z zestawienia odręcznie wykreślono fakturę ujętą w poz. 13 na kwotę 401,61 zł, w tym część sfinansowana z dotacji 183,62 zł, a dopisano ręcznie dwie pozycje: faktury na kwoty 160,93 zł i 97,02 zł, w tym sfinansowane z dotacji odpowiednio 160,93 zł i 22,69 zł, tj. łącznie 183,62 zł. Ww. dopisane ręcznie faktury zostały zaksięgowane w pełnych kwotach na koncie 526-06 – „Koszty działalności – działalność własna”. Faktura wykreślona z zestawienia została ujęta w rozliczeniu dotacji udzielonej przez Województwo Podkarpackie - ROPS Rzeszów (Nr 100/2016 z 6 czerwca 2016 r.). Faktury dopisane do zestawienia zostały opisane, iż towary na nich wyszczególnione zostały zakupione ze środków dotacji Gminy Czarna, zgodnie z umową nr 100/2016 z 1 września 2016 r. Zadanie zostało rozliczone i zatwierdzone jako prawidłowo zrealizowane zadanie publiczne,
- w 2017 r. na wsparcie realizacji zadania publicznego: pt. *Chcemy lepiej i bezpieczniej żyć* w wysokości 10.000 zł. Umowa dotacji obejmowała wykonanie remontu nawierzchni pod ogrodzenie oraz remont ogrodzenia i ogrodu, zakup środków higieny osobistej, środków czystości, odzieży i obuwia, bielizny pościelowej, wyposażenia pokoi, kuchni, łazienek, magazynów i innych pomieszczeń wspólnych, zakup mediów w okresie realizacji zadania, wykonywanie świadczeń przez wolontariuszy. TBPA Koło Dębica zobowiązało się do przekazania na realizację zadania kwoty 5.120 zł. Dla ww. dotacji prowadzona była wyodrębniona ewidencja księgową. Dotacja została rozliczona,
- w 2018 r. na wsparcie realizacji zadania publicznego: pt. *Chcemy lepiej żyć* w wysokości 10.000 zł. Umowa dotacji obejmowała realizację celów wymienionych z złożonej ofercie tj. wykonanie remontu nawierzchni wokół

budynku, remont ogrodzenia i ogrodu, zakup niezbędnego wyposażenia do pokoi dla podopiecznych, kuchni, magazynów, łazienek, pralni i pomieszczeń wspólnych, prowadzenie placówki całodobowego pobytu dla osób bezdomnych. TBPA Koło Dębica zobowiązało się do przekazania na realizację zadania kwoty 3.644 zł. Termin złożenia sprawozdania upływa w dniu 21 stycznia 2019 r.

Dotacje udzielone w latach 2016-2018 przez Gminę Czarna były dodatkowymi środkami przyznanymi dla TPBA Koło Dębica. Ponadto, GOPS Czarna ponosił koszty pobytu osób bezdomnych w Schroniskach, pochodzących z jej terenu, w wysokości wynikających z wystawionych przez TPBA Koło Dębica not księgowych, porozumienia o współpracy i umowy o świadczenie usług schronienia.

Gmina Dębica przyznała w latach objętych kontrolą dotacje w łącznej wysokości 15.000 zł:

- w 2016 r. na wsparcie realizacji zadania publicznego: *Przeciwdziałanie ubóstwu mieszkańców poprzez wspieranie działań organizacji charytatywnych niosących różne formy pomocy z przeznaczeniem na dofinansowanie pomocy dla bezdomnych* w wysokości 8.000 zł. TBPA Koło Dębica zobowiązało się do przekazania na realizację zadania 46.500 zł. Umowa dotacji obejmowała przyjęcie do schroniska osoby bezdomnej, zapewnienie: własnego miejsca, odzieży, bielizny i butów, możliwości korzystania z łazienki, ciepłej wody, pralni, środków higieny osobistej i środków czystości, całodobowego wyżywienia, opieki medycznej, bezpieczeństwa mieszkania i życia, prowadzenie aktywizacji zawodowej oraz pomoc przy podnoszeniu kwalifikacji zawodowych, poszukiwaniu pracy, usamodzielnianiu i łączeniu rodzin, pomoc psychologiczna i prawna, prowadzenie indywidualnych programów w celu wychodzenia z bezdomności, zapobieganie wykluczeniu społecznemu. Dla ww. dotacji prowadzona była wyodrębniona ewidencja księgową. Zadanie zostało rozliczone i zatwierdzone, jako prawidłowo zrealizowane zadanie publiczne,
- w 2017 r. na wsparcie realizacji zadania publicznego: *Przeciwdziałanie ubóstwu mieszkańców poprzez wspieranie działań organizacji charytatywnych niosących różne formy pomocy z przeznaczeniem na dofinansowanie pomocy dla bezdomnych* w wysokości 4.000 zł. TBPA Koło Dębica zobowiązało się do przekazania na realizację zadania kwoty 3.260 zł. Umowa obejmowała prowadzenie Schronisk przy ul. Słonecznej 1 i Brata Alberta 2, zgodnie ze zmianami wynikającymi z ustawy o ps, zapewnienie osobom bezdomnym z Gminy Dębica całodobowej opieki, schronienia i wyżywienia, w tym środków czystości, odzieży, obuwia, opieki medycznej, bezpieczeństwa mieszkania i życia. Dla ww. dotacji prowadzona była wyodrębniona ewidencja księgową. Zadanie zostało rozliczone i zatwierdzone, jako prawidłowo zrealizowane zadanie publiczne,
- w 2018 r. na wsparcie realizacji zadania publicznego: *Przeciwdziałanie ubóstwu mieszkańców poprzez wspieranie działań organizacji charytatywnych niosących różne formy pomocy z przeznaczeniem na dofinansowanie pomocy dla bezdomnych* w wysokości 3.000 zł. TBPA Koło Dębica zobowiązało się do przekazania na realizację zadania kwoty 3.050 zł. Umowa dotacji obejmowała prowadzenie Schronisk, zgodnie z obowiązującymi przepisami od 7.05.2018 r. do 30.11.2018 r., zapewnienie osobom bezdomnym z Gminy Dębica całodobowej opieki, schronienia i wyżywienia, w tym środków czystości, odzieży, obuwia, opieki medycznej, bezpieczeństwa mieszkania i życia, trwałe złagodzenie dla tej grupy osób negatywnych skutków narastającej bezdomności z powodu zwiększającego się ubóstwa i wykluczenia społecznego szczególnie wśród osób starszych, samotnych i niezaradnych

życiowo. Dla ww. dotacji prowadzona była wyodrębniona ewidencja księgową.

Sprawozdanie z realizacji zadania zostało złożone w dniu 3 grudnia 2018 r., Dotacje udzielone w latach 2016-2018 przez Gminę Dębica były dodatkowymi środkami przyznanymi dla TPBA Koło Dębica. Ponadto, GOPS Dębica ponosił koszty pobytu osób bezdomnych pochodzących z terenu Gminy w wysokości wynikających z wystawionych przez TPBA Koło Dębica not księgowych, porozumienia o współpracy i umowy o świadczenie usług schronienia.

Prezes Koła wyjaśniła, że wniosek o dotację z MRPiPS (umowa z 30 maja 2018 r.) został złożony w lutym 2018 r. na adaptację pomieszczeń na schronisko dla kobiet na 50 miejsc (III piętro budynku). Z chwilą zmiany przepisów ustawy o ps i wprowadzenia możliwości tworzenia schronisk z usługami opiekuńczymi podjęto decyzję o złożeniu wniosku o dotację⁶¹ na utworzenie schroniska z usługami opiekuńczymi zamiast planowanego schroniska dla kobiet. Do czasu złożenia wniosku do Wojewody nie było wiadome, czy dotacja z MRPiPS zostanie przyznana. Mimo otrzymania obu dotacji nie udało się zakończyć remontu III p., drugiej klatki schodowej (brak windy) oraz zakupić wyposażenia niezbędnego do uruchomienia schroniska z usługami opiekuńczymi. W związku z tym podjęto decyzję o utworzeniu schroniska dla kobiet zamiast schroniska z usługami opiekuńczymi i w listopadzie 2018 r. aneksowano umowę z Wojewodą w zakresie zmiany przeznaczenia dotacji.

Odnośnie błędnego księgowania wydatków z dotacji otrzymanej od Gminy Czarna (umowa z 1 września 2016 r.) Prezes wyjaśniła, że księgowość prowadzona jest przez biuro rachunkowe, które otrzymuje od pracownika Koła dokumenty źródłowe opisane i zatwierdzone przez Prezesa Zarządu. Faktury na kwotę 183,62 zł były prawidłowo opisane i zatwierdzone, jako wydatki poniesione z dotacji Gminy Czarna. Błąd powstał na etapie wprowadzania danych do programu księgowego. Ponadto, wyjaśniła, że jest świadoma tego, że powinna była zauważyć błąd, jednak przy małej ilości pracowników administracyjnych oraz w związku z dużym zakresem pracy nie zdążyła sprawdzić wydruku konta ze sprawozdaniem.

TPBA Koło Dębica 10 stycznia 2017 r. złożyło ofertę do Burmistrza Miasta Dębica na realizację zadania publicznego *Udzielenie schronienia i zapewnienia całonocnej opieki bezdomnym i zagrożonym bezdomnością mieszkańcom miasta Dębicy* na kwotę 216.000 zł. W związku z tym, że Burmistrz Miasta Dębica przyznał dotację w wysokości 130.000 zł umowa nie została podpisana.

(akta kontroli str. 225-244, 247-337, 451-508)

1.9

Opis stanu faktycznego

Prezes Koła Dębica TPBA w wyjaśnieniach dotyczących zmian w systemie pomocy osobom bezdomnym wprowadzonym od września 2016 r. wskazała, na ich pozytywne i negatywne skutki i tak:

a) skutki pozytywne to:

- określenie i usystematyzowanie zasad prowadzenia placówek dla osób bezdomnych, na które można starać się o środki publiczne tj. ujednociono nazwy placówek, określono podstawowe zakresy świadczonych usług oraz standardy prowadzenia każdego rodzaju placówek,

⁶¹ Wniosek złożony w maju 2018 r. do Wojewody Podkarpackiego (umowa z dnia 6 lipca 2018 r.).

- wprowadzenie możliwości tworzenia schronisk z usługami opiekuńczymi, w którym można pomagać osobom, dla których wyjście z bezdomności to uzyskanie miejsca w domach pomocy społecznej,
- określenie (w art. 48a ust. 5, 5a i 6 ustawy o ps) jakie osoby mogą przebywać w placówkach dla bezdomnych. Pomaga to w egzekwowaniu od np. służby zdrowia, policji czy ops umieszczania osób bezdomnych w odpowiednich dla nich placówkach tj. osób poważnie chorych w zakładach opiekuńczo-leczniczych, a pijanych w izbach wytrzeźwień,
- wprowadzenie przepisów zmuszających gminy do zdiagnozowania problemu bezdomności na ich terenie oraz do współpracy z organizacjami pozarządowymi, jest to także dobry początek do prowadzenia systematycznej, rocznej statystyki przez GUS⁶² (do tej pory w statystykach GUS nie ma danych o bezdomności w Polsce),
- wprowadzenie możliwości wydawania przez gminy decyzji dla osób spoza ich gminy (art. 101 ustawy o ps). Jednak, gminy nie chcą go stosować. Gminy, na terenie, których są schroniska nie chcą wydawać decyzji dla osób spoza gminy i płacić za ich pobyt w schronisku, nawet w sytuacji, gdy mogą wyegzekwować zwrot tych wydatków od gminy właściwej dla bezdomnego. Również gminy (szczególnie duże) niechętnie wyrażają zgodę na pobyt bezdomnego w schronisku poza ich właściwością, nawet wtedy, gdy osoba ta przez długi czas przebywała poza terenem „gminy właściwej”,

b) skutki negatywne i niejasności w przepisach to:

- zapis art. 48a ust. 2 ustawy o ps mówi, że: *Schronisko dla osób bezdomnych zapewnia osobom bezdomnym, które podpisały kontrakt socjalny (...). Według Prezes Koła, jest to zapis nierealny, w wielu przypadkach nie do zrealizowania. Z zapisu tego artykułu wynika, że Schroniska nie mogą udzielać pomocy osobom, które przychodząc nie mają kontraktu socjalnego. W związku z tym przepis ten nie jest przestrzegany, ponieważ pomoc nie obejmowałaby osób najbardziej potrzebujących pomocy (np. przychodzących prosto z ulicy). Wskazane byłoby, aby kontrakt socjalny mógł być sporządzany np. w ciągu 30 dni od daty przyznania schronienia. Bezdomny po dojściu do siebie w schronisku i odżywieniu mógłby podpisać go ze zrozumieniem. Zapis ten wymusza na gminach zainteresowanie osobami bezdomnymi i współpracę z organizacjami pozarządowymi w procesie uzyskania samodzielności życiowej lub przeniesienia do odpowiedniej placówki,*
- zgodnie z art. 48a ust. 2c ustawy o ps, w schroniskach z usługami opiekuńczymi osobom bezdomnym, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność ma być zapewnione schronienie z usługami opiekuńczymi (ust. 2b), a tylko w szczególnych przypadkach wyżywienie; jak można pomóc człowiekowi starszemu wymagającemu opieki nie zapewniając mu posiłku i co to jest szczególny przypadek, w którym można taki posiłek zapewnić? Będzie to prowadzić do sytuacji, w których w schroniskach z usługami opiekuńczymi trzeba będzie uzasadniać fakt zapewnienia posiłku tym osobom;
- art. 48a ust. 2h ustawy o ps wprowadza obowiązek zapewnienia kadry z wysokimi kwalifikacjami, podczas gdy, szczególnie w schroniskach prowadzonych przez świeckie organizacje pozarządowe jest problem ze znalezieniem kadry z takimi kwalifikacjami, ponieważ nie mają one zapewnionej ciągłości finansowania, a większość placówek może zaproponować tylko najniższe wynagrodzenia. Sytuacja taka wynika z faktu, iż projekty, o które wnioskują organizacje zapewniają środki publiczne okresowo (przez około pół

⁶² Główny Urząd Statystyczny.

roku), większość z nich kończy się 31 grudnia, a następnie można otrzymać dopiero w kwietniu lub maju, a np. praca psychologa z osobami bezdomnymi wymaga systematyczności,

- zapis art. 97 ust. 1 ustawy o ps, zwalniająca całkowicie osoby bezdomne, z częściowego pokrywania kosztów pobytu w schronisku, jeśli jego dochód jest niższy od kryterium dochodowego powoduje, że w chwili obecnej np. zasiłek stały jest „kieszonkowym” osoby bezdomnej, która w schronisku ma zapewnione wszystko co niezbędne, sytuacja tak nie motywuje do wyjścia z bezdomności. *Osoba bezdomna otrzymująca zasiłek stały i mieszkająca w schronisku jest w tej chwili najbogatszą osobą wśród biednych w Polsce i jedyną osobą, która nie musi pokrywać kosztów życia ze swoich dochodów.*

Ponadto, Prezes Koła wskazała, iż określenie placówek, w jakich mogą przebywać bezdomni i wprowadzenie przepisów określających standardy obiektów i usług, przyczyniły się do poprawy sytuacji socjalnej bezdomnych, a także pozwoliło o ubieganie się przez organizacje pozarządowe o środki publiczne na remonty. Wskazała również na fakt, że *wraz z poprawą sytuacji socjalnej można prowadzić skuteczniejszą pracę nad wzmocnieniem aktywności, wyjściem z bezdomności i uzyskaniem samodzielności życiowej(...)* Najpierw powinno się pokazać osobom bezdomnym, że można żyć inaczej, w lepszych warunkach, nauczyć ich np. higieny osobistej, spożywania posiłków(...), tak, aby zaczęli myśleć o powrocie do normalnego życia w społeczeństwie. Odniosła się również do konkretnych zapisów rozporządzenia w sprawie standardów z 2018 r. dotyczących noclegowni, schronisk dla bezdomnych i schronisk dla bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni tj.:

- zapis o zapewnieniu informacji o dostępnych formach pomocy, a w razie potrzeby pomoc w jej zorganizowaniu znajduje się w standardach schronisk dla bezdomnych, a osoby przebywające w noclegowniach potrzebują takich informacji bardziej niż te przebywające w schroniskach,

- zapis o zapewnieniu niezbędnej pomocy w załatwianiu spraw osobistych znajduje się w schroniskach dla bezdomnych z usługami opiekuńczymi, a powinien być również w schroniskach dla bezdomnych, ponieważ duża część osób jest bezdomna właśnie z powodu niezłatwienia spraw osobistych,

- zapisy wprowadzające niepotrzebnie różne standardy w wyposażeniu budynków i pomieszczeń mieszkalnych (w tym sanitariatów – konieczność montowania pisuarów) schronisk dla bezdomnych i schronisk dla bezdomnych z usługami opiekuńczymi,

- nielogiczne zapisy wprowadzające standardy dotyczące pomieszczeń pralni i suszarni oraz ich wyposażenia w noclegowniach, ogrzewalniach i obu rodzajach schronisk.

Prezes Koła, odniosła się również do stosowania *Wytycznych z 2017 i 2018 r.* opracowanych przez MRPiPS. Według niej, wytyczne powinny być już nieaktualne, bo w maju 2018 r. zmienił się stan prawny, a Ministerstwo i gminy nadal chcą stosować, mimo iż ich stosowanie powoduje łamanie innych zapisów prawa. *W Wytycznych jest zapis, że gmina ma obowiązek zapewnienia udzielenia schronienia w każdej z trzech form udzielania schronienia, a jednocześnie Ministerstwo ma świadomość, że jest brak w Polsce noclegowni i ogrzewalni. W ustawie o pomocy społecznej jest zapis, że gmina ma obowiązek zapewnienia schronienia (nie ma zapisu, że we wszystkich formach schronienia) i to gmina powinna decydować, w jakiej formie zapewnia schronienie osobom bezdomnym ze swojego terenu. Również budzi ogromną wątpliwość zapis mówiący o obowiązku płacenia przez gminy za tzw. gotowość do przyjęcia osoby w noclegowni lub*

ogrzewalni. Jak to się ma, do wydawania środków publicznych (...), szczególnie w gminach, które nie miały i nie mają na swoim terenie osób bezdomnych? Odnośnie, przyjmowania osób bezdomnych do Schronisk na podstawie decyzji przyznających świadczenie w postaci schronienia i odpłatności za pobyt w schronisku, zauważyła, że jest to dobra zasada, pod warunkiem, że jeden egzemplarz każdej decyzji będzie otrzymywać schronisko, szczególnie w przypadkach, gdy gmina zapewnia schronienie na zasadzie umowy z organizacją pozarządową o zakup usługi schronienia. Natomiast niezrozumiały i bardzo nieżyciowy, niepraktyczny i do końca niezgodny z prawem każdego człowieka do dysponowania własnymi środkami finansowymi jest zapis mówiący, że osoba bezdomna, mająca ponosić część odpłatności za pobyt w schronisku z własnych dochodów, nie powinna tych opłat wносить bezpośrednio na rzecz schroniska. Interpretacja ta utrudnia życie osobom bezdomnym, organizacjom niosącym pomoc i gminom. Wskazała również na fakt, że Ministerstwo w wytycznych z kwietnia 2018 r. w sprawie odpłatności za pobyt w schronisku z usługami opiekuńczymi nie podkreśliło tego, że osoba bezdomna nie powinna wносить żadnych opłat bezpośrednio na rzecz schroniska i że jest różna interpretacja prawa w stosunku do jednej grupy społecznej. Schronisko jest stroną w udzielaniu pomocy, a każda osoba bezdomna musi wyrazić ops pisemną zgodę na skierowanie do danego Schroniska. Jest to ograniczenie prawa każdego człowieka do dysponowania własnymi środkami finansowymi.

Stwierdziła, również, że zbędne jest powoływanie kolejnych podmiotów, które miałyby zajmować się koordynacją działań podejmowanych przez organy i instytucje różnych szczebli zaangażowanych w niesienie pomocy osobom bezdomnym. *Podział zadań przypadających na rząd, samorządy i organizacje pozarządowe jest czytelny, gorzej jest z prawidłowym wykonywaniem swoich zadań przez poszczególne instytucje.*

(akta kontroli str. 511-516)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1.

Zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy o ps osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są obowiązane posiadać, co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. Z czterech osób zatrudnionych w latach 2016-2018 na stanowiskach kierowników Schronisk żadna z nich nie posiadała kwalifikacji wymaganych w cyt. przepisie. Na dzień zakończenia kontroli kierownik SdM nie posiadała specjalizacji z zakresu pomocy społecznej, zaś kierownik SdKM – wymaganego stażu pracy do objęcia tego stanowiska.

Prezes Koła Dębica wyjaśniła, że z dwóch kierowników zatrudnionych w czasie trwania niniejszej kontroli, jeden posiada specjalizację z zakresu pomocy społecznej uzyskaną na koszt Koła, a drugi kierownik został zgłoszony na bezpłatne sześciomiesięczne szkolenie *Specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej* finansowanego z Funduszy Europejskich, które rozpoczyna się w grudniu 2018 r. Ponadto, wyjaśniła, że w małych miastach trudno znaleźć osobę z pełnym wykształceniem na stanowisko kierownika schroniska, tym bardziej, że na studniach nie uczą się o bezdomności i jest to dla nich bardzo trudny temat.

(akta kontroli str. 108-109,113-122,127)

2.

Zgodnie z art. 97 ust. 1 ustawy o ps opłatę za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych ustala podmiot kierujący w uzgodnieniu z osobą kierowaną, uwzględniając przyznany zakres usług. Osoby nie ponoszą opłat, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty kryterium dochodowego.

W latach 2016-2017 TPBA Koło Dębica na podstawie uchwały Zarządu Koła z dnia 25 września 2015 r. pobierało 70% dochodu od osób bezdomnych na pokrycie kosztów pobytu w Schronisku⁶³ (także z przyznanych im zasiłków), a pozostałą część do wysokości pełnej odpłatności pokrywały gminy na podstawie wystawionych przez Koło not księgowych. W 2018 r. Koło pobierało wpłaty od osób bezdomnych, które zgodnie z decyzjami ops zobowiązane były uiścić osoby bezdomne (pozostała część kosztów pobytu pokrywana była przez ops). Łączna kwota wpłat pobranych w latach 2016-2018 od bezdomnych wyniosła 623.063,25 zł⁶⁴. Działanie takie było niezgodne z cyt. przepisem art. 97 ust. 1 ustawy o ps.

Prezes Koła wyjaśniła, że wysokość odpłatności za pobyt w schronisku ustalana przez Zarząd Koła w wysokości 70% dochodu netto opierała się na przepisach określonych w ustawie o ps, a dotyczących domów opieki społecznej. Odpłatność według takich zasad była pobierana do chwili określenia przez właściwy ops innych zasad odpłatności.

(akta kontroli str. 153-155, 172-186, 522-641)

3.

Zgodnie z art. 48a ust. 2 ustawy o ps schronisko dla osób bezdomnych zapewnia osobom bezdomnym, które podpisały kontrakt socjalny, usługi ukierunkowane na wzmacnianie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej.

W 14 z 30 badanych spraw osób bezdomnych, TPBA Koło Dębica nie realizowało usług ukierunkowanych na wzmacnianie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej. Dla podopiecznych tych nie prowadzono Kart Pobytu, w których zostałyby zapisane zakładane do osiągnięcia cele i sposoby ich realizacji.

Prezes wyjaśniła, że ops bojąc się przepisów RODO nie przekazują kontraktów socjalnych, ani informacji o nich. Natomiast osoby bezdomne, nawet, jeśli informują, że podpisały kontrakt to nie są chętne do rozmowy na ten temat. Z zapisu tego artykułu wynika, że Schroniska nie mogą udzielać pomocy osobom, które przychodząc nie mają kontraktu socjalnego. W związku z tym przepis ten nie jest przestrzegany, ponieważ pomoc nie obejmowałaby osób najbardziej potrzebujących pomocy (np. przychodzących prosto z ulicy).

Ponadto wyjaśniła, że mimo iż nie było w TPBA Koło Dębica pracownika socjalnego to robili wszystko co mogli, indywidualnie do każdej osoby aby ją wspierać i aktywizować poprzez pomoc w podjęciu pracy, wynajęciu mieszkania, powrotu do rodziny lub otrzymaniu miejsca w DPS czy ZOL.

(akta str. 142-148)

⁶³ Brak w dokumentacji TPBA Koło Dębica treści tej uchwały z uwagi na zaginięcie zeszytu, w którym wpisywano treść uchwał.

⁶⁴ Tj. za 2016 r. 246.056,62 zł (256.856,62 zł minus 10.800 zł dot. umowy cywilnoprawnej), za 2017 r. 240.607,05 zł (251.707,05 zł minus 11.100 zł), za okres od 1.01. do 31.10. 2018 r. - 136.399,58 zł (146.399,58 zł minus 10.000 zł).

4.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 5 lit. a ustawy *Prawo zamówień publicznych* przepisy ustawy stosuje się do udzielania zamówień publicznych przez inne niż określone w pkt 1-4 podmioty, jeżeli ponad 50% wartości udzielanego przez nie zamówienia jest finansowane ze środków publicznych.

TPBA Koło Dębica otrzymało w latach 2016-2018 trzy dotacje ze środków publicznych od MRPiPS (szczegółowy opis otrzymanych dotacji zawarto w pkt 1.8) na podstawie:

- a) umowy Nr DPS/B/106/2016 z dnia 23 czerwca 2016 r. (aneks z dnia 20 grudnia 2016 r.) w wysokości 210.000 zł (całkowity koszt zadania 315.090 zł),
- b) Umowy Nr DPS/B/71/2017 z dnia 12 maja 2017 r. (aneks z dnia 12 maja 2017 r.) w wysokości 130.000 zł (całkowity koszt zadania 236.804 zł),
- c) Umowa Nr DPS/B/064/2018 z dnia 30 maja 2018 r. (aneks z dnia 21 grudnia 2018 r.) w wysokości 180.000 zł (całkowity koszt zadania 255.640 zł).

Ponadto, zgodnie z §§ 5 ww. umów zlecających realizację zadań na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 7a ustawy o ps do zamówień na dostawy, usługi i roboty budowlane opłacane ze środków pochodzących z dotacji zastosowanie mają przepisy ustawy *Prawo zamówień publicznych*.

Przedłożona do kontroli dokumentacja dotycząca ww. dotacji tj. oferty, umowy, aneksy do umów i sprawozdania z ich realizacji nie zawierała informacji dotyczących stosowania przepisów ustawy *Prawo zamówień publicznych* w trakcie ich realizacji.

Prezes Koła wyjaśniła, że *nie były stosowane przepisy ustawy o zamówieniach publicznych z uwagi na fakt, że jednostkowa kwota faktur ani łączna kwota faktur od jednego kontrahenta przy realizacji zadania z poszczególnych dotacji nie przekraczała równowartości 30 tys. euro. W sprawozdaniach z rozliczenia dotacji wyszczególniono wszystkie faktury. Dotacje przekraczające 30 tys. euro Towarzystwo otrzymuje tylko z MRPiPS, które nigdy nie zarzuciło nam postępowania niezgodnego z umową w tym zakresie. Dotacje rozliczane były bez usterek.*

Wyjaśniła również, że zawsze starają się wykonać jak największy zakres prac za otrzymane środki i dlatego dokonują zakupów materiałów i usług u różnych kontrahentów, którzy w danym momencie oferują najniższe ceny. W związku z tym, że starali się maksymalnie obniżyć koszty prac remontowo-adaptacyjnych przy realizacji zadań pracowali bezdomni i wolontariusze, a w kosztorysach ujmowane były przede wszystkim koszty materiałów, narzędzi i wyposażenia. Firmy zewnętrzne wykonywały tylko prace specjalistyczne, (z którymi nie radzili sobie bezdomni i wolontariusze lub nie mieli stosownych uprawnień) i tylko z powierzonych materiałów oraz pod warunkiem, że prace przygotowawcze np. kucie ścian pod instalacje były wykonane własnymi siłami.

(akta kontroli str. 225-241, 38-507, 510)

5.

Zgodnie z art. 48a ust. 1 i 3 ustawy o ps udzielenie schronienia następuje m.in. przez przyznanie tymczasowego schronienia w noclegowni, w której zapewnia się schronienie osobom bezdomnym, świadcząc tymczasową pomoc w postaci miejsca noclegowego, w ramach której umożliwia spędzenie nocy w warunkach gwarantujących ochronę życia i zdrowia. Natomiast zgodnie z ust. 4 ww. artykułu tymczasowe schronienie może być udzielone również w formie ogrzewalni, która umożliwia interwencyjny, bezpieczny pobyt w ogrzewanych pomieszczeniach wyposażonych, co najmniej w miejsca siedzące.

Wojewoda prowadzi rejestr miejsc, w których gmina udziela tymczasowego schronienia m.in. w noclegowniach oraz ogrzewalniach (art. 48a ust. 11 ustawy o ps).

W latach 2016-2018 TPBA Dębica podpisało dwa porozumienia o współpracy w zakresie zapewnienia osobom bezdomnym schronienia w noclegowni, 63 umowy dotyczące zapewnienia schronienia w noclegowni, trzy w noclegowni i ogrzewalni oraz jedną w ogrzewalni, mimo iż nie prowadziło takich placówek i nie spełniało wymagań określonych dla takich form schronienia w rozporządzeniach o standardach z 2017 i 2018 r. W umowach i porozumieniach dotyczących zapewnienia usług schronienia w ogrzewalni i noclegowni, TPBA Koło Dębica oświadczało, że spełnia wymogi zawarte w rozporządzeniach w sprawie standardów z 2017 i 2018 r.

TPBA Dębica nie pobierało opłat za świadczenie usług noclegowni i ogrzewalni ani od gmin, ani od osób korzystających z takich usług.

Prezes TPBA Koło Dębica wyjaśniła, że podpisywała umowy z gminami na 2018 r. na noclegownie i ogrzewalnie, ponieważ gminy o to prosiły, bojąc się poniesienia konsekwencji braku takich zapisów. Gminy *na skutek różnych przeważnie ustnych interpretacji niepopartych zapisami ustaw*, obawiały się, iż będą musiały *płacić wysokie kary pieniężne, pomimo, że w ustawie o pomocy społecznej nie ma zapisu obligującego gminy do takich umów, gmina ma zapewnić schronienie, ale nie ma określenia, w jakiej formie.*

Ponadto wyjaśniła, że w Schroniskach są miejsca noclegowe, *szczególnie w okresie zimowym, bo trudno wyrzucić człowieka na mróz, tylko dla tego, że oficjalnie nie prowadzimy noclegowni, a najbliższa noclegownia znajduje się około 40 km od Dębicy.*

(akta kontroli str. 161,187-205, 224)

OCENA CZĄSTKOWA

Działalność TPBA Koło Dębica w zakresie pomocy osobom bezdomnym nie obejmowała pełnej realizacji zadań określonych w obowiązujących przepisach. TPBA Koło Dębica nie zapewniało w pełnym zakresie usług ukierunkowanych na wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej, nie realizowano też indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności. Spowodowane to było nieposiadaniem odpowiedniego personelu, w tym pracowników socjalnych. Ponadto kierownicy Schronisk nie posiadali wymaganych kwalifikacji, o których mowa w art. 122 ust. 1 ustawy o ps. Pomimo tych uchybień udzielano pomocy osobom bezdomnym m.in. w poszukiwaniu pracy, nawiązaniu kontaktów z rodziną, czy uzyskaniu mieszkania socjalnego.

TPBA Koło Dębica nie prowadząc noclegowni i ogrzewalni podpisało z jst 71 umów i porozumień o zapewnienie schronienia bezdomnym w tych formach. Pomimo niespełniania standardów określonych dla takich form, w zawartych umowach i porozumieniach Koło deklarowało ich spełnianie.

W latach 2016-2018 TPBA Koło Dębica, niezgodnie z przepisem art. 97 ust. 1 ustawy o ps, pobierało bezpośrednio od bezdomnych opłaty na pokrycie kosztów pobytu w Schronisku, w tym z przyznanych im zasiłków. W latach 2016-2017 następowało to w oparciu o uchwałę Zarządu Koła, która również naruszała cyt. wyżej przepis ustawy o ps.

Przyznane TPBA Koło Dębica dotacje, których realizacja została zakończona, zostały rozliczone i zatwierdzone przez podmioty, które ich udzieliły. Jednakże, stwierdzono, że w trakcie realizacji zadań finansowanych dotacjami z MRPiPS, pomimo obowiązku wynikającego z przepisu art. 3 ust. 5 lit. a ustawy Prawo

zamówień publicznych i zawartych umów dotacji nie stosowano przepisów ww. ustawy.

OBSZAR

2. Nadzór nad realizacją zadań na rzecz osób bezdomnych.

Opis stanu faktycznego

Statut TBPA Koło Dębica stanowi, że Zarząd Koła jest organem wykonawczym i do jego zadań należy m.in.: wykonywanie uchwał zebrania Koła i władz naczelnych Towarzystwa, opracowywanie rocznych planów działalności i preliminarzy budżetowych, uchwalanie regulaminów funkcjonowania Schronisk, bieżące zarządzanie majątkiem i finansami, zawieranie umów i zaciąganie zobowiązań oraz składanie sprawozdań merytorycznych i finansowych.

Statut określa również zadania Komisji Rewizyjnej, którymi są zadania kontrolne, w tym m.in.: w zakresie zgodności działalności Koła ze Statutem i uchwałami władz naczelnych, kontrola finansowa (badanie sprawozdań merytorycznych i finansowych).

Prezes wyjaśniła, że w TBPA Koło Dębica nie sformalizowano wewnętrznego nadzoru ani systemu kontroli wewnętrznej nad realizacją zadań na rzecz osób bezdomnych, w szczególności świadczonych na ich rzecz usług, poza zapisami w Statucie. W praktyce, praca opiekunów jest nadzorowana i kontrolowana przez kierowników Schronisk, a pracę kierowników, jak również w pewnym stopniu opiekunów nadzoruje Prezes Zarządu Koła (zatrudniony w Kole na umowę o pracę). Nadzór nad pracą Prezesa sprawuje Zarząd, który spotyka się raz w miesiącu i na tych spotkaniach omawiane są wszystkie bieżące sprawy. Nad pracą Zarządu nadzór sprawuje Komisja Rewizyjna oraz Zebranie Ogólne Członków Koła (coroczne).

(akta kontroli str. 23-59,517-518)

W latach 2016 – 2018 w TPBA Koło Dębica przeprowadzono łącznie 16 kontroli zewnętrznych, w tym siedem przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Dębicy, dwie przez Państwową Inspekcję Pracy – Okręgowy Inspektorat Pracy w Rzeszowie, trzy przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Dębicy, jedną przez Podkarpacki Bank Żywności, jedną przez MOPS w Dębicy, dwie przez Podkarpacki Urząd Wojewódzki w Rzeszowie Wydział Polityki Społecznej⁶⁵.

Kontrole dotyczące merytorycznej działalności Schronisk przeprowadzone zostały przez PUW Wydział PS i MOPS w Dębicy tj.:

- PUW Wydział PS (od października 2017 r. do listopada 2018 r.) w zakresie funkcjonowania schroniska dla bezdomnych mężczyzn w Dębicy, w związku z pismem z Biura Rzecznika Praw Obywatelskich. Kontrola zakończyła się stwierdzeniem nieprawidłowości polegającej na naruszeniu prawa do godności, wolności osobistej i prywatności osób bezdomnych poprzez przeszukiwania paczek, rzeczy wnoszonych do placówki oraz pokoi mieszkalnych mieszkańców Schroniska dla Bezdomnych Mężczyzn w Dębicy. TPBP Koło Dębica zrealizowało zalecenia pokontrolne poprzez odpowiednią zmianę Regulaminów Schronisk. Wojewoda Podkarpacki, pismem z dnia 26 listopada 2018 r. uznał, zalecenia pokontrolne za zrealizowane.
- PUW Wydział PS (grudzień 2018 r.) w zakresie prawidłowości wykorzystania środków finansowych przyznanych na podstawie umowy Nr 1/Bt/2017 w sprawie realizacji zadań w zakresie świadczenia usług socjalnych na rzecz

⁶⁵ Dalej: PUW Wydział PS.

osób bezdomnych, efektywności i jakości wykorzystania środków finansowych oraz właściwe prowadzenie dokumentacji. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości,

- MOPS w Dębicy (wrzesień 2018 r.) w zakresie sprawdzenia istotnych warunków zamówienia na udzielenie schronienia przez przyznanie tymczasowego miejsca w schronisku dla osób bezdomnych oraz kontroli standardów w schroniskach. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

W latach 2016 – 2018 do TPBA Koło Dębica nie wpłynęły skargi na poziom, zakres lub sposób wykonywania usług na rzecz osób bezdomnych.

(akta kontroli str. 517-521)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

TPBA Koło Dębica nie stworzyło formalnych procedur dotyczących wewnętrznego nadzoru ani systemu kontroli wewnętrznej nad realizacją zadań na rzecz osób bezdomnych. Kontrola nad działalnością prowadzona była przez Zarząd Koła i Komisję Rewizyjną w zakresie działalności merytorycznej i finansowej. Kontrole przeprowadzone przez zewnętrzne organy kontrolne nie wykazały nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące i wnioski:

Wnioski

- a) podjęcie działań w celu zatrudnienia na stanowisku kierowników Schronisk osób z wymaganymi przez prawo kwalifikacjami i stażem pracy,
- b) stosowanie przepisów ustawy *Prawo zamówień publicznych* zgodnie z zapisami umów zlecających realizację zadań finansowanych ze środków publicznych.
- c) niepobieranie opłat bezpośrednio od osób bezdomnych kierowanych do Schronisk przez ops,
- d) realizowanie usług ukierunkowanych na wzmacnianie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej,
- e) niepodpisywanie umów o świadczenie usług noclegowni i ogrzewalni, a w przypadku obowiązywania w 2019 r. takich umów zawartych w okresie wcześniejszym podjęcie działań w celu ich rozwiązania.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o *NIK* kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o *NIK*, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o *NIK* należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, 21 marca 2019 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie
P.O. Dyrektora
Wiesław Motyka

Kontroler
Agnieszka Suwała
Główny specjalista k.p.

/-/

/-/